"Gândul şi sufletul meu se închină Domnului. Mulţumesc că am ajuns aici. Merg la El. Sunt fericit că mor pentru Hristos. Lui Îi datorez harul de azi. Totul e o minune. Eu plec, dar voi aveţi de purtat o cruce grea şi o misiune sfântă. În măsura în care mi se va îngădui, de acolo de unde mă voi afla, mă voi ruga pentru voi şi voi fi alături de voi... Păziţi neschimbat adevărul, dar să evitaţi fanatismul... Să duceţi duhul mai departe. Aici a lucrat Dumnezeu..." ***(Valeriu Gafencu, "Sfântul închisorilor")***

credinţă
iubire
speranţă

PUNCTE CARDINALE

ANUL XVI
NR. 10/190
Octombrie
2006
16 PAG. – 3 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINĂ

Circulaţie în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, GRECIA, FRANŢA, ELVEŢIA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

UNDE SUNT TORŢIONARII ?

Î. P. S. Părinte Bartolomeu,

Mărturisesc că după ce am parcurs cu emoţie rândurile Dumneavoastră, am simţit cum sentimentul de încredere în Biserică îmi creşte.

Jurnalul Dumneăvoastră demonstrează cu putere că dosariada este o jalnică mascaradă: politicianişti clătinaţi de vânturile oportuniste, justiţiari scăpaţi printre fustele revoluţiei, filozofi năimiţi, legiuitori cu bile cenuşii au generat un fenomen prin care mulţi îşi închipuie că în sfârşit Biserica va ieşi puternic maculată.

Cele publicate recent de Î.P.S Voastră dovedesc limpede de ce nu poate dosariada să fie un lucru serios la români.

În primul rând, este o impietate să analizezi omul pus în condiţii extreme, la limita dintre viaţă şi moarte, prin mijloace şi parametri emanaţi mai degrabă din pântecele legiuitorilor sătui şi neînsetaţi, şi care nu ştiu ce înseamnă să stai într-o celulă „de mai multe ori, mai mulţi ani".

În al doilea rând, securiştii mint, că de aceea sunt securişti şi unealta celui mai barbar sistem politic. Când Soljeniţîn a fost expulzat în Occident, i s-a cerut să definească comunismul printr-un singur cuvânt. El a răspuns: *minciuna*.

De aceea este greu de crezut că, atunci când totul era minciună, numai dosarele sunt sincere.

Recent a trecut la cele veşnice unul dintre ultimii „reeducaţi" de la Piteşti. El mi-a mărturisit înainte de moarte că ar fi vrut ca legile şi societatea civilă să-i arate pe schingiuitorii lor, pe cei care i-au tras cu cleştele de testicule şi i-au băgat cu capul în hârdău ori le-au zdrobit fluierele cu bocancul, dar pentru aceştia nu s-a dat nici o lege, se bucură şi ei de nesfârşita tranziţie postrevoluţionară şi se gudură în bârlog atunci când cuvântul „colaborator" este luat mult mai serios decât cuvântul „torţionar".

Pentru că aţi trăit experienţa scopolaminei care vi se turna în mâncare, am extras din tratatul de *Botanică Farmaceutică* al lui Gh. Grinţescu, câteva din efectele ei: somn fără durere, delir, sete, moliciune musculară...

Informatorii au vina lor, căci în procesele-scenarii din vremea comunismului fiecare cuvânt avea greutatea lui: un cuvânt în plus putea însemna 10 ani de temniţă grea. De aceea şi informatorii, şi colaboratorii, puşi şi ei în condiţii-limită, trebuie să-şi ispăşească un canon de pocăinţă.

Dar între informatorii zeloşi şi cei determinaţi prin violenţă şi ameninţări există nenumărate situaţii greu de încadrat.

Or, torţionarii sunt de un singur fel: criminali fără inimă, fără Dumnezeu, neavând nimic sfânt în ei. Iniţiativa şi zelul schingiuirilor le aparţinea.

Î. P. S Voastră,

Ştiu că Biserica este locul unde oamenii suferinzi trupeşte şi sufleteşte sunt în curs de tămăduire prin credinţa în Iisus Hristos, Domnul nostru. Şi mai ştiu un frumos cuvânt din slujbele noastre: *Mulţumim Ţie, Doamne, că ne-ai pus la îndemână pocăinţa*. Pentru că în Biserică omul trăieşte această stare de spirit numită pocăinţă, Biserica nu poate fi dărâmată niciodată. Este o putere la care ateii nu au acces, pentru că nu fac parte din Biserică. Taina Pocăinţei, căreia i se supun creştinii, membrii practicanţi ai Bisericii, este sfântă, cu adevărat salvatoare şi superioară oricăror interpretări şi comentarii politico-jurnalistice. Ceva superior ei nu poate inventa nici o instituţie secular, oricât de talentată sau de perfidă ar fi.

Sunt convins că puterea de a mărturisi şi puterea de a lupta în aceste vremuri confuze îşi are rădăcinile în suferinţa anilor de temniţă.

Cu fiască supunere,
Dr. Pavel Chirilă,
Asociaţia „Christiana"

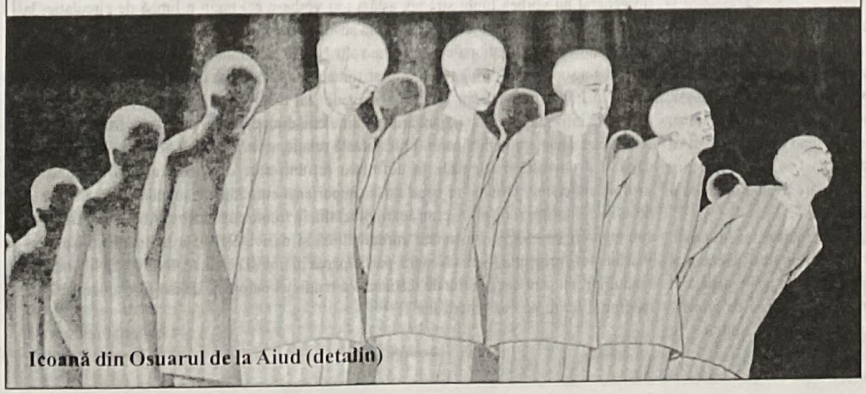

Icoană din Osuarul de la Aiud (detaliu)

DE LA VALERIU GAFENCU

EVENIMENT EDITORIAL

detalii şi fragmente în acest număr, la paginile 7 - 11

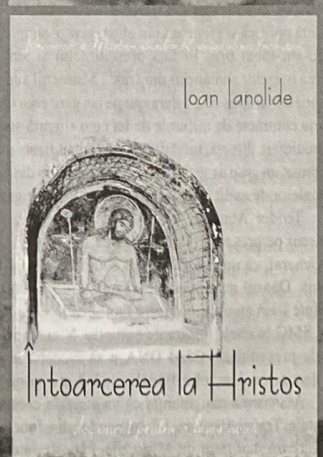

detalii şi fragmente în acest număr, la paginile 7 - 11

EVENIMENT EDITORIAL

LA IOAN IANOLIDE

RĂZBOIUL P.D.-P.N.L. S-A MUTAT PE FRONTUL M.A.N. !

Armata română se află într-o criză fără precedent de la înfiinţarea ei (în 1860) şi până în prezent. Suspendarea ministrului Apărării, liberalul Teodor Atanasiu, şi trecerea în rezervă a generalului Eugen Bădălan, şeful Statului Major General, a produs o stare de confuzie în rândul cadrelor militare, dar şi în rândul opiniei publice, Armata figurând în topul încrederii pe locul doi, după Biserică.

Unde-s două capete, vai de picioare!

Ministrul Teodor Atanasiu a fost suspendat din funcţie de preşedintele Traian Băsescu. Decizia preşedintelui venea în urma recomandării comisiei prezidenţiale care se ocupa de activitatea miniştrilor în timpul mandatului, iar Atanasiu este acuzat de abuz în serviciu. Cu Sabia lui Damocles deasupra capului, ministrul Atanasiu şi prim-ministrul Călin Popescu Tăriceanu ceruseră cu trei zile înainte preşedintelui Băsescu ca generalul Bădălan „să se pună la dispoziţie" (adică să părăsească funcţia de şef al Statului Major General) după ce DNA a anunţat că a început urmărirea penală a acestuia sub acuzaţii de corupţie. Prin acest gest liberalii au încercat să forţeze mâna preşedintelui sau să temporizeze suspendarea din funcţie a lui Atanasiu, generalul Bădălan fiind cunoscut în mediile militare, dar şi în cele civile, drept un om al Palatului Cotroceni. Lovitura nu a reuşit, iar în urma unei conferinţe de presă generalul Bădălan a cerut să fie trecut în rezervă. Traian Băsescu l-a suspendat pe ministrul Atanasiu, iar generalul Bădălan a fost trecut la cerere în rezervă, locul său fiind luat de viceamiralul Gheorghe Marin. Dar acesta este doar începutul războiului care se poartă pe frontul MApN dintre PD şi PNL. MApN se vede clar ca fiind o instituţie bicefală, iar scandalul dintre cele două capete poate duce la autodistrugere.

Atanasiu: „Sunt o victimă"

Imediat după suspendare, ministrul liberal Teodor Atanasiu a anunţat că „mi-a fost «fabricat» un dosar politic, sunt o ţintă politică şi victima unui abuz, pentru simplul motiv că nu m-am făcut preş în faţa preşedintelui şi am propus retragerea trupelor româneşti din Irak". Ministrul sus-pendat al Apărării a mai spus că i-a deranjat pe cei care erau obişnuiţi să încheie contracte de miliarde de lei cu o singură sursă, sau prin încredinţare directă, modalităţi frecvent utilizate până la venirea sa în fruntea ministerului. „Am deranjat un grup de generali şi ofiţeri superiori din cadrul Armatei, care, potrivit procurorilor şi controalelor de audit, au confundat bugetul instituţiei cu propriul buzunar".

Teodor Atanasiu nu l-a uitat nici pe „prietenul său", generalul Bădălan: „Eu îl informasem pe preşedintele Băsescu de un an de zile că nu pot să lucrez cu şeful Statului Major General, că nu pot să exercit controlul civil asupra Armatei, şi am cerut sprijinul în acest sens. Dânsul nu a spus niciodată nu, dar a avut grijă să amâne acest termen. Cu trei luni înainte l-am anunţat şi despre faptul că DNA a început anchete care îl vizează inclusiv pe şeful SMG în unele dosare de corupţie. Nici atunci nu am primit decât un răspuns foarte clar de la preşedinte: «Când DNA o să înceapă urmărirea penală, atunci o să discutăm despre demiterea domnului Bădălan, până atunci nu avem ce discuta»".

Atanasiu a mai anunţat că va ataca în contencios administrativ decretul prin care preşedintele Traian Băsescu l-a suspendat din funcţie şi că va demisiona dacă cercetarea penală durează mai mult de 45 de zile, cât este interimatul la conducerea MApN.

"Atanasiu credea că ministerul e un SRL"

În replică, generalul Eugen Bădălan ne-a declarat că Teodor Atanasiu a făcut în cazul său o confuzie gravă între o cercetare administrativă şi una penală. „DNA, a primit o anonimă şi câteva articole de presă, iar ministrul Apărarii avea datoria de a intenta generalului din subordine o cercetare adminsitrativă. Retragerea mea a fost declanşată de acel dosar, care este o făcătură a unui grup de indivizi care s-au pus la dispoziţia lui Atanasiu şi care au făcut o cercetare total abuzivă. Mai mult decât atât, acest Atanasiu, când i-am semnalat că cercetarea administrativă se desfăşoară abuziv, el scrie pe raport: «Nu-i cercetare administrativă, ci penală». Deci Atanasiu hotarâse că se face cercetare penală de către o structură a Ministerului, deşi acesta nu este abilitat să facă acest lucru!".

Fostul şef al SMG ne-a declarat că i-a fost enorm de greu să lucreze cu Atanasiu, fiind nevoit să scrie pe zeci de rezoluţii ale ministrului: „Rog păstraţi legalitatea". Generalul Bădălan este convins că Atanasiu are două mari hibe: „urăşte armata şi nu poate depăşi în plan mental gândirea specifică unui conducător de SRL. La mijloc este vorba de prostie, grobianism, din moment ce ca ministru începi să scrii că de negocierea unor contracte te ocupi tu personal".

S-a încercat subordonarea MApN

Eugen Bădălan ne-a mai precizat că Atanasiu "nu a avut capacitatea de a înţelege ce este aceea armata. Şi nici acum nu ştie. A jignit în permanenţă corpul generalilor armatei naţionale, i-a ostilizat în permanenţă. Până în ultima clipă am crezut că aceste lucruri se pot soluţiona fără ca ele să devină publice şi fără ca ele să aducă un deficit de imagine MApN-ului". În plus, fostul şef al SMG l-a acuzat pe Atanasiu că, pe lângă faptul că şi-a adus în minister neamurile, amantele, „bijboacele", a încercat să subordoneze politic şi Direcţia de Informaţii a Armatei. „A încercat să numească un om de-al lui, încadrat politic la Direcţia de Siguranţă Militară, iar ulterior director general adjunct la Direcţia Genarală de Informaţii a Armatei (DGIA). M-am opus din răsputeri, dar a reuşit să facă postul civil şi l-a numit până la urmă". Bădălan nu a ezitat să-l acuze pe Atanasiu că a încercat folosirea serviciului de informaţii în scop politic, iar pe Vasile Păun, directorul adjunct al DGIA, l-a caracterizat drept „un om îndepărtat din sistem pentru fapte imorale, pe care il bănuiesc de paranoia". „Criza pe care o traversează astăzi sistemul militar românesc se datorează unui singur lucru: un foarte prost management pe care l-a practicat la MApN Atanasiu, care ori nu a avut capacitatea să înţeleagă ce este Mimisterul Apărării Naţionale, ori a avut cu totul şi cu totul alte obiective", mai spune Bădălan.

Credibilitatea şi imaginea României în pericol ?

Analistul Iulian Chifu, conf. univ. dr. la Departamentul Relaţii Internaţionale al SNSPA şi director al Centrului de Prevenire a Conflictelor şi *Early Warning*, crede că „rezultatul disputelor politice au dus la această situaţie inedită într-una dintre cele mai importante instituţii de forţă a României. Rezultatul are la bază divergenţe fundamentale, poziţii divergente, dar, cel mai pregnant, o politizare inacceptabilă a instituţiilor şi politicilor cu care România participă la angajamentele internaţionale, dar şi a organismelor de expertiză şi profesionale, precum Armata şi Serviciile de Informaţii. Actorii implicaţi au vorbit despre acuzaţii de poliţie politică pentru informaţiile militare sau de politizarea armatei, în timp ce replica s-a dat pe tărîmul corupţiei din Armată şi a poziţiei politice privind retragerea trupelor din Irak. În fapt, prin aceste poziţii, politicienii au vulnerabilizat instrumente de forţă cu care România participă la angajamente internaţionale şi-şi aplică politica externă, de securitate şi apărare. Din cauza jocului politic, actorii au pus în pericol credibilitatea şi imaginea României înseşi".

Pakistanizarea relaţiilor civil-militare în România?

Analistul dr. Ion Nicu Sava, specialist în studii de securitate, crede că „la o primă vedere, sursa acestei crize în relaţiile civil-militare este de natură politică, respectiv disputa dintre democraţi şi liberali, dintre preşedintele Băsescu şi ministrul Atanasiu. Băsescu ar fi o nucă «tare», Bădălan o nucă «grea», Atanasiu o nucă «seacă», Tăriceanu o nucă «moale», liberalii sunt „europeni", democraţii sunt „euroatlantici" etc. Cred că această criză este mai mult decât atât. Personajele în cauză nu sunt decât actorii unei piese. Aş numi această piesă criza pakistanizării relaţiilor civil-militare în România. Despre ce este vorba? În decembrie 1989, militarii au jucat un rol important în detronarea lui Ceauşescu. După 1989, au fost trimişi înapoi în cazarmi şi au fost răsplătiţi cu reformă, reduceri de tehnică, de buget şi de personal. În 1994, soarele a răsărit din nou pe strada militarilor: NATO a devenit interesat de România. În cei aproape 10 ani până la intrarea oficială în NATO, militarii au fost cei care au dus greul integrării euro-atlantice a României. România în NATO este, până la urmă, opera militarilor. Pe parcursul acestui proces s-a născut, practic, o nouă armată: în 1990 nici un general nu vorbea limbi străine, astăzi toţi vorbesc cel puţin o limbă de circulaţie; la nivelul mijlociu, peste 10.000 de ofiţeri au absolvit diferite cursuri în ţări ale Alianţei, iar în diferite misiuni internaţionale s-au format alţi 10.000 de militari. *NATO School* este şcoala la care s-a şcolit *establishment*-ul militar românesc. Este vorba despre trupe ce acţionează astăzi în Irak şi Afganistan, despre ofiţerii de stat major din structurile Alianţei, despre agenţi de informaţii, poliţişti, jandarmi, politicieni, diplomaţi, jurnalişti etc. Miezul acestei relaţii este alianţa cu americanii. Prin această relaţie, *establishment*-ul militar românesc a căpătat o anumită autonomie în definirea raţiunii sale de a fi. Aceasta se numeşte «euroatlanticism». Oricine ar nega astăzi importanţa euroatlanticismului ar nega raţiunea de a fi a militarilor români. Aici au apărut liberalii, în frunte cu ministrul Atanasiu, care a pus sub semnul întrebării chestiunea euroatlantică şi derivatele ei: axa Bucureşti-Londra-Washington, proiectul Marea Neagră, participarea în Irak şi celelalte. Evident că liberalii, la rândul lor, nu sunt decât cutia de rezonanţă a tendinţei europene de definire a unei politici externe diferite de cea americană".

Material realizat de
Florian BICHIR

GUANTANAMO

SAU DREPTUL ÎN LAGĂRUL DE DETENȚIE

Au fost arestați în Afganistan, Pakistan sau Gambia de către soldați sau agenți ai serviciilor secrete, făcuți pachet și expediați într-o altă lume. Acolo au fost dați în paza a 1.300 de membri ai unității speciale *Joint Task Force*, băgați la izolare și interogați luni de zile fără a putea vedea vreun avocat. Președintele țării care îi ținea prizonieri i-a catalogat drept *killers*, fără a le cunoaște trecutul. Li s-a comunicat că s-ar putea să fie aduși în fața unui tribunal militar, unde atât acuzatorii, cât și apărătorii vor fi ofițeri. Că s-ar putea să fie condamnați la moarte. Că nu pot face apel decât tot la un tribunal militar, că decizia finală asupra acestui apel va fi luată însă la nivel politic. Scene din China? Povești din defuncta Uniune Sovietică? Nu. Este rătăcirea unei țări ai cărei guvernanți rostesc înainte de ședintele de cabinet o rugăciune și apelează la divinitate pentru a-și justifica deciziile. Statele Unite și-au creat, într-o "zonă a nimănui" din punct de vedere juridic, propriul Gulag.

În primăvara lui 2004, în baza militară Guantanamo, aflată la extremitatea sud-estică a Cubei și având o suprafață de 117,6 de kilometri pătrați, erau internați aproximativ 610 bărbați, ținuți în "Camp Delta", care se compune din patru lagăre de pedeapsă cu grade de securitate diferite. Deținuții provin din 44 de țări, mulți dintre ei din Afganistan. Majoritatea sunt cazați în celule de doi metri pe trei, dorm pe priciuri înguste și au la dispoziție un closet turcesc și o chiuvetă. Pereții celulelor sunt din plasă de oțel, iar un acoperiș oferă protecție împotriva ploii. O săgeată desenată pe prici marchează direcția de rugăciune, către Mecca. Celulele sunt luminate zi și noapte cu becuri de neon; unii dintre paznici îngăduie deținuților să-și acopere ochii noaptea, pentru a putea dormi. Alții nu. Echipe formate din câte doi sau mai mulți soldați sau agenți ai serviciilor secrete îi interoghează pe deținuți până la 16 ore pe zi, câteodată într-un mod "destul de agresiv", după cum a declarat generalul Geoffrey D. Miller, comandantul coloniei de deținuți, pentru revista *New Yorker*. Dacă interogatoriile ar fi mai lungi, aceasta ar însemna privare de somn și, deci, tortură. "Lagărul osândiților" (după cum l-a numit *Süddeutsche Zeitung*) a fost construit de firma Brown & Root, societate afiliată concernului Halliburton, aflată, până la sfârșitul lui 2000, sub conducerea actualului vicepreședinte al Statelelor Unite, Dick Cheney.

Statutul juridic al bazei militare Guantanamo este controversat. SUA au ocupat acest golf situat în estul Cubei în timpul războiului hispano-american din 1898, iar cinci ani mai târziu l-au luat în concesiune. Taxa de concesiune anuală este de 2000 de monezi de aur, pe care însă, de la instaurarea lui Fidel Castro la putere în anul 1959, regimul de la Havanna a refuzat să-i mai primească. În timp ce SUA insistă să li se permită să rămână în Guantanamo, guvernul Castro pretinde că americanii ocupă în mod ilegal golful.

Între timp Guantanamo nu mai prezintă o importanță strategică pentru americani, însă din punct de vedere juridic, baza le este încă utilă. Această bază nu numai că este situată în exteriorul Statelor Unite, dar, după cum pretinde Ministerul Apărării al SUA, nici nu se află sub suveranitate americană, fiind, deci, dincolo de zona de competență a tribunalelor americane. Și exact acesta este motivul pentru care la Guantanamo sunt aduși în mod regulat deținuți, este de părere avocatul american Michael Ratner. Ratner a reprezentat pe refugiații din Haiti care în anul 1993 au fost aduși și ținuți la Guantanamo după ce s-a constatat că sunt purtători ai virusului HIV. După ce un tribunal a pronunțat o sentință favorabilă lor, refugiații a trebuit să fie eliberați. La ora actuală statutul juridic al bazei Guantanamo este supus verificării de către Tribunalul Suprem al Statelor Unite.

La baza acțiunilor guvernului SUA stă un ordin al președintelui din 13 noiembrie 2001. La acea dată, George W. Bush a emis un ordin militar (*Military Order*) cu privire la reținerea unor persoane, tratamentul și tipul de procedură juridică care li se vor aplica acestora în cadrul luptei împotriva terorismului. Cetățenii străini care cad sub incidența acestui ordin urmează să fie privați de un proces corect. Tribunalele anunțate de Bush reprezintă "o încălcare flagrantă a principiilor fundamentale ale dreptului internațional", este de părere Kenneth Roth, director al organizației new-yorkeze pentru apărarea drepturilor omului *Human Rights Watch*. Selecția judecătorilor, procurorilor și apărătorilor este, potrivit unui ordin prezidențial, de competența Ministerului Apărării al SUA, concret, a lui Paul A. Wolfowitz. El este cel care decide cine să fie pus sub acuzare și pentru ce anume. Avocatul Clive Stafford-Smith, care reprezintă mai mulți deținuți cu cetățenie britanică, a comparat aceste comitetele militare cu "o hidră cu mai multe capete, care au toate figura lui Wolfowitz". Spre deosebire de celelalte tribunale militare ordinare din SUA, inițial nu era permisă introducerea unui apel la un tribunal civil, nici măcar în cazul unei condamnări la moarte. Sub presiunea opiniei publice internaționale, Pentagonul a catadicsit în cele din urmă, în 2004, să accepte tribunale de apel civile.

Tribunalele militare subordonate Pentagonului "sunt orice, numai independente nu", este de părere *Neue Zürcher Zeitung*. Regulile după care se desfășoară procedura juridică au fost stabilite de executiv, dar – după cum a precizează în mod expres – Pentagonul are dreptul să dispună modificarea acestor reguli oricând în timpul procesului. Tocmai acea țară care poartă războaie preventive, chipurile pentru a instaura dreptatea în lume, se face vinovată de încălcarea unor norme elementare de drept. Fostul procuror la Tribunalul Internațional pentru fosta Iugoslavie, Richard Goldstone, a declarat, în octombrie 2003, pentru BBC: "Un viitor președinte american va trebui să-și ceară scuze pentru Guantanamo".

Statele Unite refuză să le acorde deținuților – majoritatea suspectați de a fi talibani sau membri al-Kaida – statutul de prizonieri de război sau să-i trateze ca teroriști. În primul caz ar trebui ca, după judecarea lor de către un tribunal militar, sentința să poată fi revizuită de un tribunal civil. În cel de-al doilea caz, deținuții ar trebui tratați conform dreptului penal american. Pentru a nu fi obligați să îi încadreze pe deținuți în nici o categorie juridică, Ministerul Apărării al SUA a adoptat punctul de vedere potrivit căruia luptătorii talibani și al-Kaida nu se încadrează în prevederile Convenției de la Geneva, chiar și numai pentru faptul că atunci când au fost arestați nu purtau uniforme și, prin urmare, nu ar fi respectat regulile războiului. Conform părerilor unor experți, această argumentație nu este viabilă. Nicholas D. Kristof a demonstrat, în *New York Times*, că și diverse mișcări de rezistență, care nu pot fi considerate ca făcând parte din forțele armate regulate, cad sub incidența Convenției de la Geneva. Astfel, "Brigada Arabă" a al-Kaida aparține forțelor armate ale regimului taliban, făcând deci parte din cadrul unei armate regulate.

Deținuții din *camp*-ul din Guantanmo, care este condus de un ofițer de rezervă din Garda Națională, colonelul Nelson Canno, șerif din Michigan, sunt organizați într-un fel de societate pe clase, fiind împărțiți în patru categorii. Numai acei deținuți despre care se presupune că dețin informații și sunt dispuși să coopereze necondiționat au șanse să promoveze la "clasa întâi", lagărul numărul patru, unde sunt cazați în grupuri în barăci. Acolo nu mai sunt obligați să poarte uniforma de deținuți, de culoare intens portocalie, ci primesc haine albe. Au voie să citească, să se întrețină cu alți deținuți și să facă sport. Cam a șasea parte din totalul deținuților trăiesc în lagărul numărul patru. Pentru a putea profita de aceste privilegii, unii povestesc "cai verzi pe pereți", livrând de exemplu informații despre existența, chipurile, a unor planuri pentru divese acțiuni teroriste, provocând astfel răspândirea unor știri alarmiste în SUA. Rezultatele interogatoriilor sunt controversate. Guvernul SUA persistă în a pretinde că informațiile obținute sunt de mare importanță. În cadrul serviciilor secrete, însă, informațiile din Guantanamo sunt apreciate ca fiind îndoielnice. După cum relatează revista *Spiegel*, în toamna lui 2002, s-au deplasat la Guantanamo și trei agenți ai Oficiului Federal pentru Protecția Constituției din Germania *(poliția politică – n. tr.)* și ai Serviciului de Informații Federal *(Serviciul de Informații Externe – n. tr.)*, pentru interogatorii neoficiale. Unul dintre deținuți, cunoscut în mediile respective drept "talibanul din Bremen", a fost adus în fața agenților germani cu cătușe la picioare. Un gardian îi ținea cu forța capul împins spre spate, ca să nu poată face mișcări bruște.

(continuare în pag. 4)

DIN MINCIUNILE CASEI ALBE

În 2004, la Editura Rowohlt din Hamburg, a apărut în o carte pe cât de interesantă, pe atât de îndrăzneață într-o țară precum Germania, în care *political correctness* este ca și acasă. Este vorba de cartea lui Hans Leyendecker intitulată *Die Lügen des Weißen Hauses* ("Minciunile Casei Albe"), având subtitlul *Warum Amerika einen Neuanfang braucht* ("De ce America are nevoie de un nou început"). Născut în 1949, autorul a lucrat aproape două decenii pentru revista *Spiegel* și este la ora actuală redactor politic coordonator la *Süddeutsche Zeitung*. Se ocupă de multă vreme cu problematica Orientului Apropiat și a "Serviciilor Secrete". Este laureat al mai multor premii germane și internaționale. În cele ce urmează reproducem, tradus în limba română, capitolul consacrat lagărului de detenție de la Guantanamo. *(G. C.)*

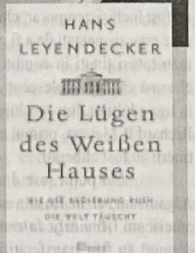

Cuprinsul cărții lui
Hans Leyendecker
***Minciunile Casei Albe sau De ce America are nevoie de un nou început*:**

I. Fabrica de gândire
Jocul cu adevărul
Alesul – George W. Bush
PNAC* – Puterea noilor fabrici de gândire
Doctrina Bush și rădăcinile ei neoconservatoare
Apocalipsul acum – Dick Cheney
Experta bigotă – Condoleeza Rice
Manipulatorul din rândul al doilea – Paul Wolfowitz
Vătaful – Richard Perle
Managerul războiului – Donald Rumsfeld
Principalul pragmatic – Colin Powell
II. Fabrica de minciuni
Discursul: Ziua în care lumea a fost înșelată
Intriga OSP**: Când adevărul nu are nici o importanță
Omisiunea: Un martor mort este abuzat
Falsul despre materialul atomic: Mincinoșii se sprijină pe alți mincinoși
Dezinformarea: Saddam și bin Laden – de ce nu?
Guantanamo sau dreptul în lagărul de detenție
Politica influențează justiția
Războiul pentru America
Minciunile au picioare lungi – dintr-o carte de istorie a anului 2010

* PNAC este prescurtarea de la *Project for the New American Century* (n. tr.).
** OSP – *Office of Special Plans* (n. tr.).

GUANTANAMO

SAU DREPTUL ÎN LAGĂRUL DE DETENȚIE

(urmare din pag. 3)

Situația din Guantanamo provoacă amintirea "noului limbaj" din romanul lui George Orwell *1984*, cuvintele capătând o altă semnificație: se vorbește despre dreptate și ceea ce vedem este justiție militară necontrolată, se vorbește despre interogatoriu și trebuie să ne temem că este vorba de tortură. Cel mai tare este cel care stabilește sensul cuvintelor. Deoarece stoarcerea cu forța a unor mărturii contravine principiilor unui stat de drept, Națiunile Unite au emis în 1949 Declarația Generală a Drepturilor Omului. Un an mai târziu au urmat Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Convenția ONU împotriva torturii. Și guvernul american se pronunță de decenii în șir pentru abolirea torturii. Cu toate acestea, deja mai demult s-au cunoscut cazuri – de exemplu în Honduras – când agenți CIA acceptau torturarea unor prizonieri de către serviciile secrete aliate din străinătate și asistau la aceste practici.

După 11 septembrie, însă, americanii au ridicat această procedură brutală la rangul de metodă justificată. Unii deținuți care nu s-au arătat dispuși să coopereze au fost predați serviciilor din Maroc, Egipt sau Iordania. La Amman, de exemplu, deținuții au fost obligați să facă mărturisiri cu ajutorul bastoanelor. Mahommed Zamar, un siriano-german care făcea parte din cercul de prieteni ai pilotului terorist Mohamad Atta, a fost predat de CIA sirienilor, care sunt cunoscuți pentru metodele lor speciale de tortură. "Nu-i stoarcem noi până iese rahatul din ei, ci îi trimitem în alte țări, unde sunt storși până iese rahatul din ei", a relatat un "gardian" ziarului *Washington Post*. Opinia publică americană ar considera, chipurile, aceste metode "justificate și necesare". La interogarea deținuților se aplică "metode de stress și constrângere": printre altele, în timpul interogatoriilor sunt obligați să-și înfășoare capul în glugi, nu au voie să doarmă, sunt obligați să stea ore în șir în poziții incomode, cauzatoare de dureri. Răniților și bolnavilor li se refuză administrarea de calmante. Câteodată, prizonierii sunt obligați să se dezbrace la piele și să aștepte în celulele lor următoarele ordine. *Softening them up* ("înmuierea deținuților") numesc americanii aceste procedee. "În relațiile cu deținuții, dacă nu încalci, din când în când, drepturile omului, probabil că nu îți faci treaba cum trebuie", a declarat "gardianul" respectiv pentru *Washington Post*.

Majoritatea deținuților din lagărul Guantanamo au fost aduși inițial la baza aeriană americană Bagram, situată la circa 60 de kilometri nord de Kabul. Acolo a avut loc sortarea lor, într-un hangar amenajat pe timpul ocupației sovietice: cei mai importanți nu au ajuns în Cuba, ci au fost plasați într-un penitenciar de maximă securitate la Bagram sau aduși pe insula Diego García din Oceanul Indian, unde au fost interogați de specialiști ai serviciului secret american. Peștii cei mari, creierele atentatelor de la 11 septembrie, cum ar fi expertul în logistică al celulei de la Hamburg, Ramzi Binalschibb, sau strategul al-Kaidei, Chalid Scheich Mohammed, au fost interogați în locații secrete. La Bagram, de exemplu, "a făcut mărturisiri" Abu Zubaida, fostul comandant militar al al-Kaida. La arestare, fusese atins de un glonț și i s-a refuzat administrarea de calmante – până nu a vorbit. În Bagram, un medic militar a declarat moartea a doi prizonieri drept "omucidere". Investigația anunțată în legătură cu aceste cazuri nu a dus la nici un rezultat.

În decembrie 2003, revista *Stern* a concluzionat, după convorbiri purtate cu primele persoane eliberate din Guantanamo, că lagărul de aici a devenit "un simbol pentru modul lipsit de scrupule în care America tratează drepturile omului în cadrul luptei împotriva terorismului". Mohammed Saghir, un fost deținut în vârstă de 52 de ani, provenit din nordul Pakistanului, care petrecuse zece luni în Camp Delta, a relatat despre greve ale foamei, despre o revoltă a deținuților, de colegi de detenție șocați și deznădăjduiți, și despre cum "mi-au înghețat și înțepenit mădularele când am fost băgat timp de 24 de zile într-o celulă de izolare întunecată, în care, prin sistemul de venitilație, era introdus aer rece ca gheața". După zece luni de detenție a fost eliberat fără nici un comentariu și trimis cu avionul înapoi în patrie. Acum, el revendică despăgubiri de mai multe milioane. 340 dintre deținuți sunt categorisiți, potrivit categoriilor aplicate de armata SUA, ca fiind "periculoși", ceilalți ca prezentând "un grad redus de periculozitate". În Camp Delta s-ar afla "câteva personaje foarte, foarte rele", este de părere Captain Les McCoy, comandantul bazei navale. Aceștia ar fi luat parte la atentate teroriste sau ar fi planificat astfel de atentate. Este doar o supoziție. În realitate, mulți dintre deținuți sunt inofensivi. Unii au fost prinși de localnici în Afganistan, deoarece americanii plăteau recompense. Printre aceștia se numără și cei cinci bărbați kuweitieni care au urmat apelul unei organizații umanitare și veniseră în Afganistan pentru a ajuta. Cel puțin așa pretinde avocatul lor din Washington, care a fost angajat de rudele respectivilor. Până acum nu a avut voie să stea de vorbă cu clienții săi, și nici nu i s-a comunicat de ce sunt de fapt acuzați aceștia. Circa o treime din deținuți sunt considerați chiar de CIA ca fiind nevinovați. Totuși, nici acestora nu li se dă dreptul de a-și dovedi nevinovăția.

Peste douăzeci de oameni aflați în acest lagăr al osândiților au încercat să se sinucidă. Dacă cineva încearcă, de disperare, doar să-și taie venele la încheietura mâinii, aceasta nu figurează în statistică drept tentativă de suicid, altfel bilanțul ar arăta și mai sinistru. În februarie 2003, la Guantanamo au fost închiși, temporar, chiar și adolescenți între 13 și 15 ani, care erau suspectați de a fi cooperat cu teroriștii. Adolescenții erau totuși ținuți în condiții mai omenești decât adulții. "Se cheamă că sunt adolescenți, dar nu joacă în liga de tineret, ci în liga adulților, într-o echipă de teroriști", a declarat generalul Richard P. Meyers, primul comandant al lagărului. Între timp, tinerii au fost eliberați.

Cel puțin șase dintre deținuți nu au fost arestați în Afganistan, ci în Bosnia sau Herțegovina de către militari americani. *Amnesty International* (AI) relatează că acești deținuți au fost transferați în Cuba fără a se aștepta decizia Camerei pentru Drepturile Omului din Bosnia – obligativitate prevăzută în Acordul de la Dayton în cazul unor astfel de arestări și transferuri. Decizia ulterioară a Camerei a fost contrară acestei măsuri, ca și sentința Tribunalului Suprem din Bosnia. Bărbații au fost transferați, fără existența unei baze legale, dintr-o țară suverană, prevederile juridice în vigoare fiind astfel "în mod clar ocolite" – a declarat *Amnesty International*. Și Madeleine Rees, reprezentanta responsabilului ONU pentru drepturile omului din Bosnia-Herțegovina, este de părere că "nu există o bază legală" pentru acest "transfer arbitrar".

Pe cât de arbitrar este dreptul la asistență juridică pentru deținuți, pentru conducerea lagărului se pare că tot este prea mult. Un prim grup de juriști militari americani, care urmau să preia apărarea arestaților, s-a plâns de faptul că toate convorbirile pe care le purtau cu clienții lor puteau fi ascultate. În aceeași zi în care protestul apărătorilor a fost făcut public, acestora li s-a retras mandatul respectiv, relatează ziarul britanic *Guardian*. Următoarea grupă de apărători nu s-a lăsat însă prea mult timp intimidată de astfel de presiuni, formulând la rândul ei proteste: în ianuarie 2004 juriștii s-au adresat Curții Supreme a SUA, criticând regulamentul de procedură. Niște tribunale ale căror sentințe nu pot fi apelate într-o curte civilă au un caracter "monarhist" și pot fi asemuite cu o "gaură neagră", au fost de părere apărătorii. Ei au ridicat problema dacă o asemenea delimitare față de jurisdicția civilă nu contravine Constituției americane și au opinat că președintele Bush și-ar fi depășit, prin ordinul respectiv, atribuțiunile de comandant suprem al forțelor armate.

Până în februarie 2004 au fost eliberați circa 90 de deținuți. În urma presiunilor politice interne, guvernul SUA a anunțat în februarie 2004 eliberarea, pe viitor, a altor persoane arestate. Însă, aproape concomitent, guvernul SUA a anunțat că marea majoritate a celor din Guantanamo trebuie să se aștepte la o detenție îndelungată. Cazurile respective vor fi reexaminate anual, a declarat ministrul apărării al SUA, Donald Rumsfeld. Deținuții au dreptul să-și prezinte cazul o dată pe an unei comisii de grațiere, care urmează să decidă dacă respectivul reprezintă un risc pentru SUA și va fi reținut în continuare, dacă va fi eliberat sau dacă va fi transferat în țara sa pentru continuarea urmăririi penale. Unii dintre deținuți vor rămâne în lagăr până ce SUA vor fi declarat câștigat războiul împotriva terorismului. Având în vedere, însă, că războiul împotriva terorismului probabil că nu se va termina nicicând, este posibil ca deținuții respectivi să nu fie eliberați niciodată. Această condamnare pe viață fără proces și avocat echivalează, de fapt, după normele statului de drept american, cu condamnarea la moarte.

Traducere de
Mălina ANDRONESCU

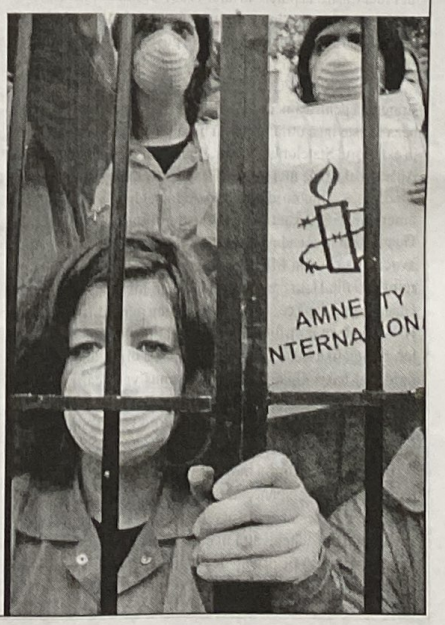

TÂRZIU DE LUME LA AIUD...

A devenit deja tradiție ca în fiecare an, la 14 septembrie, de ziua Înălțării Sfintei Cruci, supraviețuitorii gulagului românesc să se întâlnească în Aiudul pătimirilor noastre, ca să se roage împreună pentru odihna sufletelor celor ce s-au săvârșit din viață în bezna temnițelor. Așa că, și în această frumoasă toamnă, ei au venit din toate colțurile țării aici, la Aiud, la întâlnirea în spirit cu "cei care nu mai sunt".

De ce la Aiud și nu în altă parte, că doar țara a fost plină de temnițe? În primul rând, pentru că, pe harta "gulagului românesc", temnița de la Aiud a fost printre cele mai cumplite. *Aiud, Aiudule, temniță cruntă,/ Face-te-ai, crudule, piatră măruntă,* sună un vers dintr-o poezie a lui Radu Gyr ("Blestemul Aiudului"). Apoi, pentru că aici, la Aiud, a fost ridicat, prin strădania foștilor deținuți legionari (care au format marea majoritate a celor întemnițați în această închisoare), un impunător monument menit să cinstească și să perpetueze memoria tuturor celor care au suferit și au murit în temnițele comuniste. Câțiva foști deținuți politici, în frunte cu regretatul inginer Gheorghe Brahonschi (decedat în 1997) și cu la fel de regretatul arhitect Niculiță Goga (decedat în 1995), prevăzând indiferența cu care oficialitățile postdecembriste îi vor trata pe cei jerfiți în lupta anticomunistă, s-au hotărât să ridice, cu forțe proprii, acest strigăt în piatră împotriva uitării și a indiferenței românești. Construcția a început la 28 octombrie 1992 și s-a terminat la 14 septembrie 1999, când a avut loc și inaugurarea festivă. Iată cum motiva Gheorghe Brahonschi alegerea locului: "La Aiud, loc de întemnițare și exterminare, comuniștii au îngropat, în cimitirul denumit de localnici «Râpa Robilor», elita rezistenței anticomuniste românești. Înmormântarea deținuților morți se făcea noaptea, pe întuneric, fără să li se pună cruce la căpătâi. Aici, unde morții sunt neidentificați, mulți dintre ei azvârliți în gropi comune, numai crucile acestui monument le vor veghea somnul".

Gheorghe Brahonschi și ceilalți inițiatori ai acestei construcții au avut perfectă dreptate: nici instituțiile "statului de drept" din perioada postdecembristă, nici "societatea civilă" nu au făcut și nu fac nici astăzi absolut nimic pentru a identifica locurile unde au fost înhumați deținuții morți în temnițe, deși aceste locuri sunt îndeobște cunoscute, iar unii dintre temnicerii care au participat la înhumări erau până deunăzi sau mai sunt încă în viață. Mai mult decât atât, autoritățile postdecembriste (și uneori chiar și "societatea civilă") au obstrucționat pe cât le-a stat în putință lucrările acestui monument. Guvernanții noștri de după așa-zisa cădere a comunismului continuă să plângă pe morminte străine, obligând și poporul român să facă acest lucru, în timp ce martirii noștri își dorm somnul de veci în morminte neștiute de nimeni, sau în gropile comune de pe tot cuprinsul țării. Mai mult decât atât, ni s-a impus, de către nu știu ce foruri internaționale, să introducem în școlile românești ca obiect de studiu Istoria Holocaustului împotriva evreilor. Foarte bine, dar înainte de a face acest lucru, sau concomitent cu el, ar fi trebui să se introducă în școlile românești și studiul unui alt holocaust, care ne privește direct pe noi, românii, și anume holocaustul comunist împotriva poporului român (tragedie istorică de care – sinistră ironie! – evreii nu sunt tocmai străini). Nu vreau prin aceasta să minimalizez suferințele poporului evreu; vreau doar să subliniez că este firesc ca, înainte de a ni se pretinde să îngenunchem pe mormintele altora, să ni se dea voie să îngenunchem și să plângem pe mormintele istoriei noastre recente, stabilind noi înșine care ne sunt eroii.

Este inadmisibil ca, la nici două decenii de la așa-zisa „revoluție anticomunistă", tineretul acestei țări să nu aibă habar ce s-a întâmplat, în ultimii 60 de ani, poporului român, să nu știe ce au suferit și cum au murit părinții și bunicii lor în timpul prigoanei comuniste. Am rămas stupefiat constatând, cu ocazia ultimelor întâlniri, ignoranța unor tineri care, întâmplător sau din curiozitate, se amestecaseră printre noi. Deși păreau școliți, din întrebările lor reieșea limpede că nu știu nimic – sau aproape nimic – despre ce s-a întâmplat, doar cu câteva decenii în urmă, în propria lor țară! Nu știau ce semnificație are monumentul pe care îl contemplau, iar când li s-a spus ce simbolizează, unul dintre ei a întrebat candid pentru ce acest monument a fost ridicat tocmai aici, la Aiud... Nu știau mai nimic nici despre celelalte închisori, nici despre canal și despre ororile petrecute acolo, nici despre lagărele de muncă forțată și nici despre minele de plumb sau de cupru în care deținuții politici au trudit ani în șir, în condiții mai grele decât cele ale sclavior de altădată. Știau, în schimb, câte ceva despre holocaustul comis de naziști împotriva evreilor.

Văzând ignoranța acestor tineri (ignoranță de care, desigur, nu sunt ei vinovați), un fost "locatar" al Aiudului a făcut cu tristețe următoarea remarcă, arătând cu mâna spre miile de nume săpate în marmura pereților interiori: "Probabil că amintirea lor va pieri o dată cu dispariția ultimului dintre noi. Pesemne că suferințele lor și ale noastre nu au fost primite ca jertfă, ci au fost doar ispașă pentru păcate străbune, de vreme ce par a se șterge din memoria colectivă". "Nu, nu cred" – îl contrazise un altul, arătând cu mâna spre impunătorul monument. "Nu, pentru că această construcție în piatră există și va depune mărturie".

Demostene ANDRONESCU

TÂRGŞOR

"INOCENŢII" DE ALTĂDATĂ

Spaţiul amintirilor, dintotdeauna, s-a învecinat cu cel de basm. Când chemi un nume din memorie, el vine, de cele mai multe ori, însoţit de o poveste. Întâi se iveşte un contur, o imagine, o umbră urmată de un ecou, o şoaptă... şi apoi multe altele se înşiră. Amintirile sunt legate, se trag una pe alta, reuşind adesea să ne sustragă din cotidian. Au fost ani lungi de frământări, de întrebări. Singuri, în sinea noastră, sau povestind, când ne-ntâleam câte doi sau trei, vânturam ce-a rămas, cât a mai rămas, în tinereţea noastră de minte, din ceea ce a fost tinereţea (puşcăria) noastră de odinioară. Adunate la un loc, toate, nu mai sunt azi decât o colecţie de chipuri, vorbe, tăceri şi spaime, păstrate cu grijă (şi frică) în cotloanele noastre interioare, cele mai ascunse. Aceste rămăşiţe, de ani, la întâlniri, le întoarcem pe toate părţile, le pritocim, le aerisim. Căutăm ceva? Căutăm, desigur: un fapt ascuns, un sens ce ne-a scăpat, un cuvânt ce ni s-a tăinuit. Căutăm rostul: un înţeles în plus, o îndoială în minus! În spaţiul acesta **întrebarea** e mereu prezentă: *De ce-a fost nevoie să ni se răpească adolescenţa, să ni se fure tinereţea? De ce-a trebuit să moară atâţia dintre noi, violent, mult înainte de vreme?*

Târgşor. Dimineaţă. Moş Dumitrache descuie lacătele şi strigă: „Deşteptarea!". Se deschid uşile şi toţi deţinuţii din secţia de elevi ies în curte şi se aliniază pe două rânduri, pentru numărătoare. Unii se grăbesc, îşi aştern la rădăcina celor câţiva castani păturile, ca să prindă un loc la umbra care urmează să vină după ridicarea soarelui. Apar şi prim-gardienii, amândoi sau numai unul dintre ei, călcând legănat pe picioarele subţiri, ca nişte beţe, înfăşurate în moletiere caraghioase, înfipte cu un cap în bocanci şi cu celălalt în burţile mari ale primilor: Viţel şi Tuinea. Fiecare, cu câte un caiet într-o mână şi un creion chimic în cealaltă, îi numără pe cei din secţie: elevii aliniaţi, plus cei de la bucătărie, plus cei de la izolare, plus cărătorii, plus... Primii gardieni, după ce i-au văzut pe toţi, şi-au muiat creioanele în gură au scris, au socotit, au socotit iar, până le-a ieşit numărul. Ruperea rândurilor! O nouă zi. Ies apoi şi izolaţii la program: spălat la pompă, gimnastică, plimbare. În total, o jumătate de oră. Cu Vasile Turtureanu în frunte, şirul izolaţilor se mişcă în cea mai desăvârşită ordine, aproape ca-ntr-un balet. Cine-s ăştia, domnule? Birişiştii! E martie 1949. De-atunci şi până acum au trecut 57 de ani şi... unde vor fi copiii de altădată? Obrazul cu puf ca de piersică a lui Mircea Mârza, chipul dezamăgit al ţâncului de 13 ani, Ionică Ladea, când i-am spus că pe Dunăre nu trec corăbii cu pânze? El aştepta de la mine, ca unul ce veneam de lângă mare, să-i povestesc despre luptele cu piraţi, sus pe arboradă, la „rândunica", la „zburătorul"... Îi zic: „De ce mă-ntrebi toate astea, vrei să te faci pirat?". Iar el: „Nu, vreau să mă lupt cu ei, să-i târpesc până la unul!". Mă gândesc acum cum ar fi arătat astăzi România dacă cineva, cu minte de copil, ar fi-nceput, încă de-atunci, târpirea piraţilor... Copii, copilării!

Erau acolo şi unii mai mari, maturizaţi în puşcărie, care, elevi fiind, fusseră arestaţi de Ion Antonescu. După aia au fost ţinuţi închişi şi de comunişti, indiferent de condamnare, ca unii ce, comportându-se demn în închisoare, nu puteau fi decât „periculoşi". Au trecut anii şi târgşorenii de altădată, cu timpul, s-au tot împuţinat trecând, rând pe rând, cu violenţă sau discret, la cele veşnice. Mircea Mârza a murit electrocutat la Canal, Măzăreanu a fost asasinat la Securitate. Lupeş, evadatul, a preferat să fie împuşcat decât să se lase rearestat... A fost la Târgşor un timp al copilăriei, atunci când Maxim Virgil, ca unul cu mai multă experienţă de temniţă, trecea pe la fiecare nou venit şi îl încuraja, ajuta, învăţa, iniţia în taina înţelepciunii, a rugăciunii. Cei de acolo învăţau din poeziile lui Radu Gyr, care circulau oral: *Ce alb era totul odinioară!/ Alb patul cu îngeri,/ Albă şcoala primară,/ Albă dumineca,/ Alb vacanţa,/ Alb jocul cu ţurca şi mingea...* („Zodie")

Totul s-a sfârşit când a început reeducarea. Marxismul, doctrina urii de clasă, a sfâşierii omului de către om, nu avea nimic în comun cu ce e curat şi duşmănea orice formă de inocenţă. Dintre elevi, au fost aleşi cei refractari inoculării ideilor marxiste (ireeducabilii) şi au fost trimişi în infernul subpământean al lui Maromet, la Jilava, unde au aflat de la foştii conducători ai României multe fapte de taină, şi au cunoscut oameni adevăraţi din toate straturile societăţii. Cei rămaşi au fost supuşi unui regim de teroare, până când Lupeş, de la reeducare, a evadat. Sfârşitul inocenţei a devenit, din acel moment, definitiv şi irevocabil. Târgşorul a fost deversat în Canal şi mai apoi şi acesta, în marele ocean al gulagului. Despre cei opt-nouă sute de „deţinuţi" ce-au populat un timp închisoarea elevilor s-au scris articole, cărţi, s-au făcut referiri mediatice, dar cam puţine. Ce s-a scris despre ei, într-adevăr pe larg, se găseşte în notele informative. Kilometricul produs al turnătoriei securiste stă martor. Au trecut 57 de ani de când trăim în împărăţia lui Iuda Vânzătorul, acolo unde ierarhia valorilor se menţine răsturnată şi unde cu bunuri materiale se cumpără sufletele. Nu numai la noi asta. Nemulţumirea a continuat să crească pretutindeni în lume, ca şi teama stăpânitorilor care au „ascuţit vigilenţa". Ascultarea convorbirilor (spionarea) a atins proporţii globale. Aşa se face că electronica a năvălit în viaţa, cândva tihnită, a omului de rând, direct din sateliţi. Supravegherea continuă a celor mulţi de către cei ce se tem că vor fi descoperite faptele lor a sporit neliniştea mulţimii. Disperarea ei a ajuns până la demenţă, transformând oamenii în bombe. Această maşină infernală de fabricaţie satanică, ce funcţionează azi cu perspective de „îmbunătăţire", e numită, eufemistic: „terorism".

La noi, soluţia de moment găsită de putere este cercetarea dosarelor. Înzestraţi cu mănuşi şi botniţă, „cercetătorii tineri", aceiaşi despre care „marele poet Adrian Păunescu" scria cândva: *Academii cu voia mincinoase/ Scot anual recolte de eşeţi/ Pătrunşi de laşitate până-n oase*, sunt plătiţi gras din slaba visterie a ţării ca să scormonească în măruntaiele trecutului securist, urmând să precizeze **EI** care, cât, pe cine, cum a turnat, să stabilească **EI** adevărul, ca şi când foamea, frigul, frica, bătaia, izolarea îndelung îndurate mai sunt măsurabile, sau măsluibile. Noi, cei care le-am răbdat pentru că am refuzat reeducarea de la Târgşor şi, trimişi disciplinar, am putut să cunoaştem largul arhipelag al gulagului românesc, asistăm astăzi „vegetal" la stupidul spectacol. Din experienţă ştim că e inutil să căutăm ce cunoaştem demult, din copilărie. Calea e una singură, e aceeaşi cu Adevărul căutat, se numeşte Hristos. Mântuirea nu vine din cunoaşterea amănunţită a depravării, nici din sortarea, sistematizarea delaţiunii pe categorii, şi nicidecum din etalarea decăderii morale, ci dimpotrivă, ca vine din curăţenie, din cinste sufletească. Mântuitorul, luând copiii la Sine, le-a spus celor care erau de faţă: „Cine nu va primi împărăţia lui Dumnezeu ca un copil nu va intra în ea" (*Marcu* 10, 15).

Noi, târgşorenii, de aceea ne adunăm, an de an, lângă zidurile clădirii cândva mânăstire, apoi închisoare de elevi, ca să recăpătăm, unii de la alţii, măcar o fărâmă din inocenţa pierdută, căutată, dorită de noi toţi. Şi, vai, atât de necesară atâtora.

Constantin IORGULESCU

LA MISLEA ŞI CIUC CAMARADELE VEGHEAZĂ

Ca în fiecare an, la Mislea şi Ciuc, unde au funcţionat în anii stalinismului cumplitele închisori politice de femei, camaradele noastre de luptă şi suferinţă, mereu mai puţine, dar arzând ca nişte torţe ale credinţei, cu aceeaşi flacără vie şi curată, s-au adunat din toate colţurile ţării să aducă cinstire celor ce au fost martirizate în temniţele comuniste, punând în ceruri zălog de credinţă pentru generaţiile care vor veni.

Din păcate, dacă rezistenţa anticomunistă e în genere ignorată în noua lume românească, despre martirajul feminin se vorbeşte chiar cel mai puţin. Generaţia închisorilor apune cu acest gust amar al impietăţii urmaşilor, dar se mângâie cu încredinţarea că Dumnezeu pe toate le ştie şi le consfinţeşte în eternitate, statornicind în cer dreptatea care lipseşte de pe pământ.

Poate că măcar Biserica neamului va şti în cele din urmă să fixeze în sinaxar reperele sfinţeniei feminine româneşti din tragicul secol XX, pentru ca Maica Mihaela Iordache, şi atâtea alte figuri de măreţie şi abnegaţie creştină, să se bucure de posteritatea pe care o merită. *(G. C.)*

PARASTAS LA FETEA – AGNITA

Un cadru mirific. O poiană ca-n poveşti, străjuită de codri seculari, un loc tocmai potrivit pentru haiducie, aşezat în Podişul Transilvaniei, între localităţile Ruja şi Noul Săsesc. Imediat după 23 august 1944, un grup de tineri fedecişti, conduşi de absolvenţii Liceului "Principele Nicolae" din Sighişoara, Ioan Golea, Teofil Mija, Axente Păcurariu şi Aurel Ursu, au organizat aici primul centru de rezistenţă împotriva comunismului. Circumstanţele istorice nu le-au fost deloc favorabile. După valul de arestări din mai 1948, dintre aceştia, Ioan Golea, student medicinist, împreună cu fratele său, ing. Traian Golea, au reuşit după multe peripeţii să ajungă în Occident. Studenţii medicinişti, Teofil Mija, Eugen Pintea, Vlad Mihai Vasile, Axente Păcurariu şi inginerul Aurel Ursu, au fost arestaţi şi condamnaţi în cadrul organizaţiei anticomuniste "Centrul Studenţesc Legionar". Despre Eugen Pintea şi Axente Păcurariu ştim că au fost arestaţi de către Securitatea din Sibiu, al cărei comandant a fost sinistrul colonel Gheorghe Crăciun, viitorul tartor de la Aiud; n-au fost judecaţi, condamnaţi, dar au dispărut pentru totdeauna.

Ioan Golea şi Mircea Samoilă (evadat din închisoarea Aiud), cu un grup de tineri români din Germania, instruiţi de către armata americană de acolo, au fost paraşutaţi în anul 1951 în România, în scopuri diversioniste. În august 1953, în timpul festivalului tineretului internaţional, au răspândit afişe prin care arătau participanţilor străini adevărata faţă a României comuniste.

Prinşi în cele din urmă, au fost judecaţi, condamnaţi la moarte şi executaţi la închisoarea Jilava. Nimeni nu cunoaşte locul unde au fost aruncaţi în groapă comună.

În memoria acestor neînfricaţi luptători voluntari împotriva bestiei roşii, dr. Teofil Mija şi a ing. Aurel Ursu, ambii din Braşov, sprijiniţi moral şi material de către ing. Traian Golea din USA, au durat pe acest loc, la Fetea, un monument-obelisc din beton, inscripţionat cu numele celor căzuţi. Slujba de sfinţire şi pomenire a fost oficiată de către un sobor de preoţi (în frunte cu nelipsitul părinte Gh. Bogdan), în prezenţa a peste 150 de participanţi – camarazi, prieteni şi rude ale acestora.

S-a statornicit ca în fiecare an, la început de septembrie, noi, supravieţuitorii închisorilor comuniste, urmaşii noştri şi cei care i-au cunoscut să ne adunăm şi să le cinstim memoria, rugându-L pe bunul Dumnezeu să-i aibe în grija Lui.

Zaharia URDEA

„RUGUL APRINS" AL ÎNCHISORILOR COMUNISTE

La peste 40 de ani de la lichidarea închisorilor politice comuniste şi la peste 15 ani de la prăbuşirea vechiului regim, în România nu avem nici un martirologiu oficial şi nici un martir creştin anticomunist cinstit după cuviinţă de Biserica neamului (în timp ce în Rusia, bunăoară, au fost canonizaţi cu sutele, ca şi în lumea catolică cei martirizaţi pentru credinţa lor în timpul războiului civil din Spania). "Să ştiţi că şi din această pricină ne bate Dumnezeu, pentru că nu recunoaştem jertfa", avertiza nu demult Părintele Iustin Pârvu. Noi însă nu numai că nu neam înfrednicit, nici bisericeşte, nici istoriceşte, să recunoaştem jertfa mărturisitoare – de la Moţa şi Marin (căzuţi la Majadahonda în apărarea Crucii), trecînd prin Valeriu Gafencu (căruia i s-a şi spus "Sfîntul închisorilor") sau prin sublima mucenicie a filosofului Mircea Vulcănescu ("Să nu mă răzbunaţi!"), pînă la ieroschimonahul Daniil de la Rarău (Sandu Tudor) şi Maica Mihaela Iordache (căci femeile şi-au dat şi ele tainul lor mucenicesc) –, dar le necinstim zilnic memoria, fie prin uitare nepăsătoare, fie prin insinuări impioase (cum este, de pildă, aceea că Ortodoxia românească n-ar fi opus rezistenţă comunismului, ci ar fi pactizat fără reacţie cu acesta).

Dar, vorba lui Seneca, "suferim de rele vindecabile" (*sanabilibus aegrotamus malis*), drept care am găsit de cuviinţă, la Editura Christiana, să ieşim în întîmpinarea ignoranţei sau indolenţei curente cu o colecţie documentară închinată martirajului ortodox din România secolului XX. Intitulată „Ortodoxia luptătoare", noua colecţie a fost inaugurată în primăvara acestui an prin substanţialul volum *Un martir al Crucii. Viaţa şi scrierile lui Teodor M. Popescu* (540 de pagini), iar pentru perioada imediat următoare are în pregătire două volume la fel de consistente dedicate preotului Ilie Imbrescu (mort în închisoare) şi monahului Nicolae de la Rohia (N. Steinhardt). Într-o perspectivă ceva mai îndepărtată, sînt avute în vedere personalităţi ca Valeriu Gafencu, Daniil Sandu Tudor (şi alţi reprezentanţi ai „Rugului

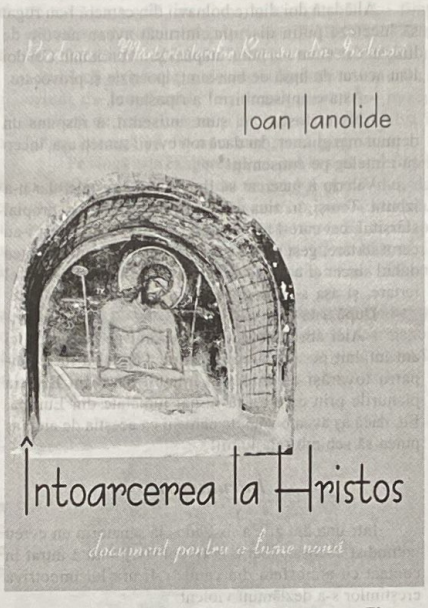

Aprins"), Mihaela Iordache, Ilie Lăcătuşu etc. Fiecare volum din această colecţie este proiectat să aibă trei părţi: o biografie a personalităţii monografiate, o crestomaţie din core-spondenţa sau scrierile sale (cu bibliografia la zi a acestora) şi o selecţie de documente din dosarele ce i-au fost întocmite de vechea Securitate.

Dacă volumul *Întoarcerea la Hristos*, recent apărut la Editura Christiana, atît de înrudit tematic, nu a intrat în colecţia respectivă, este numai pentru că a fost altfel structurat. Povestea lui este schiţată, în mare, în lămurirea editorială care precede textul regretatului Ioan Ianolide. Lucrată în cea mai mare parte, cu admirabilă şi exemplară migală, pe parcursul mai multor ani, la Mînăstirea Diaconeşti (com. Agăş, jud. Bacău), unde a ajuns după lungi peripeţii (împlinindu-se astfel şi năzuinţa autorului dintr-o scurtă însemnare cu caracter testamentar: „Călugării vor fi cei mai îndreptăţiţi să se pronunţe asupra acestui document"), această carte este fără îndoială una dintre cele mai bune din întreaga literatură a închisorilor. Dar interesul ei nu stă atît în faptele relatate, cît în deschiderea duhovnicească: anecdotica se complineşte şi se transcende prin adevărate pagini de Filocalie contemporană, relevînd cu prisosinţă că în temniţele comuniste, în jurul lui Valeriu Gafencu, s-a constituit, *mutatis mutandis*, o mişcare spirituală corespunzătoare celei promovate, dincoace de gratii, de gruparea „Rugului Aprins" de la Antim (cumplit lovită la rîndul ei de teroarea ateismului oficial al epocii staliniste).

Ce editor nu s-ar simţi onorat să contribuie la apariţia unei asemenea mărturii inedite? Iar bucuria împreună-lucrării este cu atît mai mare cu cît ediţia a avut şansa unui cuvînt înainte semnat de Părintele Gheorghe Calciu, care a făcut la rîndul său nu mai puţin de 21 de ani de închisoare şi a cunoscut personal pe autor şi pe cei mai mulţi dintre cei evocaţi în carte.

Rămîne de nădăjduit că acest document – în felul lui unic la noi – al răscumpărării vremurilor prin credinţă, în care suferinţa şi sfinţenia calcă îngemănate pe urmele mărturisitorilor din vechime, reamintindu-ne cu literă de sînge că creştinismul s-a născut din jertfa lui Dumnezeu pentru oameni şi a dăinuit prin jertfa oamenilor pentru Dumnezeu, va beneficia şi de întreaga atenţie a Sf. Sinod şi a comisiei de canonizare a B.O.R., care înainte de a înălţa Catedrala Mîntuirii Neamului în piatră, are prilejul de a o desăvîrşi pe cea înălţată în duh, adăugîndu-i noi turle de sfinţenie...

Răzvan CODRESCU

(text apărut ca postfaţă la cartea lui Ioan Ianolide)

DIN MEMORIILE INEDITE ALE LUI IOAN IANOLIDE

I. Ianolide

Cum Richard Wurmbrand este un personaj despre care lumea nu ştie mare lucru, dar care a intrat totuşi în topul primilor zece "români" (ba chiar într-o recentă prezentare televizată a reuşit să-l devanseze pe Eminescu!), am considerat de interes ca, dincolo de cele câteva date biografice seci, să reproducem aici, în două numere consecutive, însemnările cuiva care l-a cunoscut îndeaproape în cea mai dramatică perioadă a existenţei sale (detenţia sub comunişti) şi care ni-l zugrăveşte cu lumini şi umbre, într-un mod poate mai subiectiv, dar indiscutabil onest şi viu: fostul deţinut politic de origine macedo-română Ioan Ianolide, cel mai apropiat frate din temniţă al lui Valeriu Gafencu, "Sfântul închisorilor". Paginile reproduse aici începând din numărul trecut constituie subcapitolul "Pastorul evreu Richard Wurmbrand" din cartea de memorii intitulată *Întoarcerea la Hristos. Document pentru o lume nouă*, îngrijită la Mănăstirea Diaconeşti şi între timp apărută la Editura Christiana din Bucureşti, cu un memorabil cuvânt înainte al Părintelui Gheorghe Calciu (ce se referă direct şi la cazul Wurmbrand), reprodus şi aici, în continuarea textului lui Ioan Ianolide. ***(R. C.)***

PASTORUL RICHARD WURMBRAND

(urmare din numărul trecut)

Mărturisirea

În 1946 a avut loc o conferinţă a confesiunilor din România, convocată de Ana Pauker, evreică şi conducătoare a comuniştilor. Atunci a luat cuvântul rabinul-şef Şafran, care a acuzat pe creştini că-i prigonesc pe evrei şi a ameninţat cu răzbunarea, căutând în acelaşi timp să nege dumnezeirea lui Hristos; ei, evreii, a spus Şafran, sunt poporul ales!

Creştinii prezenţi acolo au îngheţat de frică. Un mitropolit român a vorbit ca să nu tacă şi a spus de toate, dar nu a îndrăznit să-L apere pe Hristos şi nici pe români. Catolicii au fost demni, dar reţinuţi. Protestanţii au fost confuzi şi oscilanţi. În sală se găsea şi W., împreună cu soţia sa, care i-a zis:

- Tu trebuie să-i spui rabinului adevărul. Cere deci cuvântul!

Cum şi el era reprezentant al mişcării ecumenice, i s-a îngăduit să vorbească. A început prin a evoca originea sa iudaică, apoi a mărturisit cum a ajuns creştin, în fine a trecut la atac împotriva lui Şafran şi a păcatelor şi necredinţei poporului evreu, pe care le-a dezvăluit cum numai un evreu poate să o facă.

- Voi sunteţi vinovaţi! a strigat el. Păcatele voastre au urcat până la cer. Voi urâţi, voi uneltiţi, voi împilaţi, voi mînţiţi împotriva lui Hristos şi a Bisericii Sale. Aţi pierdut dreptul de popor ales prin uciderea lui Hristos şi nu vă rămâne decât să vă pocăiţi şi să vă încreştinaţi! Căci Cel pe Care Îl prigoniţi este Cel vestit patriarhilor şi profeţilor. În afara lui Hristos nu aveţi mântuire!

Rabinul făcea spume. Ana Pauker a dat ordin să fie întreruptă radiodifuzarea discursului. Sala aplauda frenetic. Adevărul ieşise la lumină prin *W.* Când a terminat cuvântarea era sleit, o putere mare ieşise din el. Au venit ai lui şi l-au scos pe o uşă lăturalnică, fiindcă evreii îl aşteptau să-l ucidă.

W. şi-a continuat activitatea pastorală în cadrul Misiunii suedeze, dar avea repetate neplăceri cu actele de huliganism ale evreilor, care adesea invadau biserica, provocând scandal. Mama şi fraţii săi au plecat în Palestina, comunicându-i să nu vină acolo, căci va fi distrus.

Arestarea

În 1948, într-o duminică, pe când se îndrepta spre biserică, a fost oprit pe stradă şi dus cu maşina la Securitate. Acolo îl aştepta colonelul Dulgheru, evreu şi el, care, învârtind un pistol în mână, i-a zis batjocoritor:

- Ai sosit la timp şi la vremea potrivită vei ţine predica la biserică!

A fost dus la subsolul 2 al Securităţii. Acolo, izolat, cu aer rău, cu rezistenţa slăbită, s-a îmbolnăvit. Nu a fost înregistrat cu numele lui, căci se interesau de el ambasadele străine, ci sub numele de Vasile Georgescu. Deci Securitatea răspundea invariabil că nu exista nici un arestat cu numele *R.W.* Între timp i-au întemniţat şi soţia. I s-a organizat apoi un proces secret şi a primit douăzeci de ani de muncă silnică. Aşa a ajuns în 1950 la Târgu-Ocna.

(continuare în pag. 8)

PASTORUL RICHARD WURMBRAND

(urmare din pag. 7)

Chiţibuşuri

După ce şi-a mai revenit puţin din starea jalnică în care fusese adus, *W.* a fost mutat în camera 4, chiar în patul din faţa lui Valeriu. Au urmat deci discuţii îndelungate între cei doi, în care inteligenţa speculativă şi impregnată de materialism a pastorului era mlădiată de gândirea lucidă, profundă, dar smeritã a lui Valeriu.

Zi de zi *W.* iscodea tot felul de chiţibuşuri, care erau de fapt izvorâte din frământările sale interioare, şi de fiecare dată Valeriu punea ordine în gândirea evreului. Aşa, de pildă, într-o zi pastorul a întrebat:

- Oare cine e mai mare, Hristos sau Marx? E mai bine cum a spus Iisus ori cum a spus Marx?

Deţinuţii din cameră, care se închinau lui Hristos şi respingeau categoric marxismul, s-au simţit jigniţi şi mulţi au pus la îndoială buna-credinţă a evreului. Dar Valeriu a intervenit cu blândeţe:

- Fraţilor, acest om e chinuit de propriul său trecut. Trebuie să-l înţelegem şi să-i dăm răspunsul care să-i lămurească problema. Marx cutremură un secol. El aşază lumea pe făgaşul materialismului ateu, care vede universul şi omul ca un mecanism. Aplicarea principiilor lui în societate duce la robie, tiranie politică şi mutilarea spirituală a indivizilor. Iată ce este Marx pentru omenire. Noi suntem datori să-i dăm o replică creştină, să arătăm prin însăşi viaţa noastră ce înseamnă Hristos şi învăţătura Lui pentru lume.

Despre antisemitismul creştin

În altă zi, *W.* a spus dintr-o dată:

- Există totuşi antisemitism creştin!

Valeriu i-a răspuns:

- Creştinii se găsesc pe poziţie de dragoste pentru evrei, dar nu şi pentru fărădelegile lor; acestea merg în faţa dreptei Judecăţi.

- Dar s-au făcut crime şi abuzuri!

- Din partea cui? Cine provoacă, oare: creştinii pe evrei ori evreii pe creştini?! Oare apartenenţa la „seminţia sfântă" absolvă de răspundere orice evreu de orice fapte? Iată, reeducarea din Piteşti a fost condusă de Ana Pauker, colonelul Zeller şi alţi evrei. Vă solidarizaţi toţi cu astfel de crime? E vremea să renunţaţi la solidaritatea în rău, bazată pe orgoliul rasial. Când va pătrunde în sufletele evreilor dragostea care-i animă pe creştini, atunci se va putea discuta de la dragoste la dragoste şi adevărul va ieşi la iveală ca untdelemnul deasupra apei. Evreii s-au încătuşat sufleteşte şi mental în sângele pe care l-au vărsat. Ei trebuie să se smulgă din duhul căruia singuri s-au înrobit. Atunci se va apropia ziua bucuriei pentru noi şi pentru voi.

- Oare Dumnzeu poate ierta poporul evreu? Nu crezi că sângelui iudaic îi este refuzată mântuirea?

- Cred că pocăinţa evreilor este o problemă duhovnicească şi nu rasială.

W. a rămas puţin pe gânduri, apoi a spus:

- Nu toţi evreii sunt învederaţi anticreştini, nici învederaţi rasişti, sunt mulţi de bună credinţă, mulţi capabili, cinstiţi, dar ori sunt dezinformaţi, ori se lasă antrenaţi de ceilalţi, ori sunt terorizaţi. Cunosc un rabin care s-a încreştinat de bunăvoie, dar s-a întors la iudaism de groază.

Valeriu a conchis:

- Ar trebui mai multă strădanie creştină pentru întoarcerea evreilor!

În aceeaşi cameră era şi arhimandritul *G.*, care-şi trăia ultimele zile de viaţă. El i-a spus lui Valeriu:

- Admir răbdarea cu care-l trataţi pe acest pastor. Poate este numai o risipă inutilă de dragoste şi inteligenţă. Nu-mi inspiră încredere acest om. Dar e bine că faceţi ce faceţi.

Între timp, *W.* continua cu atitudinile lui oscilante. Odată, un deţinut căruia i s-a adresat cu „tu", i-a răspuns tot cu „tu", fapt care l-a revoltat pe pastor, deşi el fusese vinovat. Valeriu i-a spus:

- Rugăm pe domnul pastor să folosească aceiaşi termeni cu care i se vorbeşte. Altfel riscă să se iţte conflicte şi ele pot fi evitate cu puţină smerenie şi bună-cuviinţă.

Altădată doi dintre bolnavii din cameră l-au rugat să înceteze puţin discuţia, întrucât aveau nevoie de linişte, dar el nu s-a putut stăpâni şi a continuat. Cei doi l-au acuzat de lipsă de bun-simţ, ipocrizie şi provocare.

- Ăsta e antisemitism! a ripostat el.

- N-am fost şi nu sunt antisemit, a răspuns un deţinut mai glumeţ, dar dacă toţi evreii sunteţi aşa, încep să-i înţeleg pe antisemiţi!

Valeriu a încercat să liniştească spiritele, dar n-a izbutit. Totuşi, în ziua când au simţit că li s-a apropiat sfârşitul, cei care-l apostrofaseră pe *W.* au mers şi i-au cerut iertare, gest care l-a impresionat profund. Simţea duhul sincer al acelor oameni. Stânjenit, şi-a cerut şi el iertare, şi aşa s-au despărţit împăcaţi.

După asta *W.* a zis:

- Aici am cunoscut cu adevărat pe Hristos, aici am întâlnit pe adevăraţii creştini. Lenin cu încă trei-patru tovarăşi au întocmit într-un parc din Elveţia planurile prin care au răsturnat jumătate din Europa. Eu, dacă aş avea o sută de oameni ca aceştia de aici, aş putea să schimb faţa lumii!

Înfruntarea

Într-una din zile a fost adus la sanatoriu un evreu talmudist cocoşat, foarte grav bolnav. Când a intrat în contact cu atmosfera din camera 4, ura lui împotriva creştinilor s-a dezlănţuit violent:

- Voi, creştinii, sunteţi vinovaţi de pogromul împotriva evreilor. Ne vom răzbuna după legea noastră!

I s-a răspuns:

- Dimpotrivă, creştinii sunt victimele directe sau indirecte ale evreilor. Evreii au ucis pe Hristos şi-i prigonesc şi-i ucid pe creştini ori de câte ori au ocazia în istorie, ca să ajungă ei înşişi stăpânii lumii. Dar lumea modernă nu poate accepta guvernarea unui neam străin care se consideră Israel.

- Noi suntem Israelul prin alegerea divină!

- Israelul este haric, şi nu născut dintr-o anume seminţie.

- Voi sunteţi antisemiţi şi prin asta nesocotiţi legământul dat de Dumnezeu poporului evreu!

- Antisemit nu a fost Hristos, ci Iuda, Ana, Caiafa şi poporul care a cerut răstignirea. Antisemiţi nu sunt creştinii, ci evreii care luptă împotriva evidenţei, căci ei ştiu bine că Hristos este Dumnezeu, dar prin Talmud şi Cabala au răstălmăcit învăţătura revelată a Vechiului Testament. Ei se închină fie viţelului de aur împotriva Dumnezeului lui Moise, fie lui satana împotriva adevărului lui Hristos. Poporul evreu L-a dat pe Hristos, dar e incapabil să-L urmeze, căci el însuşi se consideră Hristos – iată culmea demonismului la care a ajuns!

- Creştinii au colaborat cu Hitler împotriva creştinilor! a strigat talmudistul.

- Dar tot creştinii au fost marii martiri ai lagărelor naziste! De altfel, nazismul a fost un iudaism relativ.

- Cum vine asta?

- Evreii s-au declarat pe ei înşişi drept fiinţă sfântă, însuşi Mesia, deci rasismul lor este absolut. Hitler a declarat pe arieni drept rasa superioară, deci o formulă relativă. Mai mult, nici nazismul nu a fost creştin, ci anticreştin. Hitler îi suspecta pe creştini de semitism.

- Creştinii nu i-au apărat pe evrei împotriva nazismului!

- Creştinii i-au apărat pe creştini şi pe evrei în măsura posibilităţilor istorice de atunci. Evreii îi acuză pe creştini că i-au prigonit prin Hitler, dar asta este o dublă ipocrizie: pe de o parte, ei ştiu că nu se putea face mai mult atunci; pe de altă parte, vor să justifice uciderea creştinilor pe care ei o săvârşesc prin comunism.

- Dar evreii sunt victimele lui Stalin şi ale comunismului!

- Asta e o ipocrizie şi un tupeu tipic iudaic. Se ştie bine că evreii au creat materialismul istoric, au condus revoluţia sovietică, au dezlănţuit prigoana împotriva Bisericii creştine şi a tuturor oamenilor care au refuzat comunizarea.

Aici *W.* a intervenit ferm în discuţie:

- Comunismul este instrumentul de iudaizare a lumii.

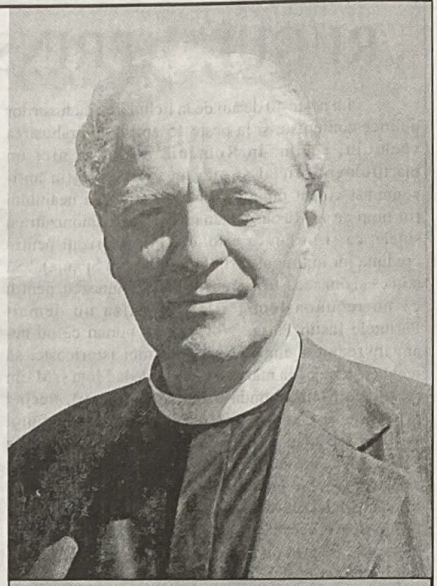

Pastorul Richard Wurmbrand

- Pentru această afirmaţie vei plăti scump! i-a strigat înfuriat evreul talmudist.

W. însă a continuat netulburat:

- În lupta dintre Stalin şi Troţki a învins Stalin, care s-a folosit de evrei. El le-a refuzat puterea, dar nu şi serviciile. Aşa că evreii au ales locul doi în comunism şi nu l-au părăsit niciodată. Ei sunt calul troian al revoluţiei comuniste.

- Fiinţa poporului evreu este sfântă şi va pieri oricine se va atinge de ea.

- Tocmai asta este greşeala rabinică, a spus *W.*, rasismul de tip divin, dominaţia lumii de către evrei. Obsesia puterii mondiale îi satanizează pe iudei! Dar lumea a ajuns la o stare de conştiinţă care nu mai poate admite împărăţia universală a evreilor. Nici comuniştii, nici capitaliştii nu sunt dispuşi să dea puterea în mâna evreilor.

- Poporul evreu îşi dovedeşte mesianismul prin influenţa lui mondială şi prin crearea statului Israel, a replicat cocoşatul.

- Nu cu puterea lui Dumnezeu au făcut ei aceste fapte, ci ca antihrişti ce s-au închinat lui satana.

- Meriţi să fii ucis! a strigat turbat talmudistul.

- Şi mama şi fraţii mei mi-au spus la fel, a răspuns senin *W.*.

După ce s-a mai liniştit, cocoşatul a reluat:

- Evreii au fost capabili să creeze după 2000 de ani statul israelit şi vor fi capabili să conducă lumea întreagă.

W. i-a răspuns:

- Statul Israel este o dovadă a vremurilor apocaliptice de sfârşit de lume, de venire a doua oară a lui Hristos. Puterea vi se va lua. Iubesc poporul evreu, e poporul meu, dar cred că numai prin Hristos se va mântui. Locul evreilor va fi unul de cinste în creştinism. Acum însă, când sunt îmbătaţi de putere, ei nu pot vedea adevărul, nu se pot pocăi. Aş vrea să fiu şi eu anatema ca Pavel, numai să pot mântui pe unii dintre ei!

- Vom rezidi templul lui Solomon şi vom şterge orice urmă de creştinism din Ierusalim!

- Veţi fi din nou loviţi cumplit, a zis *W.*.

- Ne vor apăra creştinii, a răspuns cu tâlc evreul talmudist. Am reuşit să naştem un complex de vinovăţie în conştiinţa creştinătăţii, care o paralizează şi prin care o vom supune.

- Vinovăţia este a voastră, dar voi respingeţi adevărul. Hristos încă vă mai întinde mâna prin care vă puteţi salva. Şi va veni vremea prorocită în care evreii vor intra în numărul creştinătăţii; atunci va fi slavă şi bucurie pe pământ.

- Avem o moştenire comună, a încercat evreul să cotească discuţia.

- Hristos ne desparte, i-a retezat-o *W.*. Chiar Moise şi profeţii sunt ai noştri. Dacă aţi urma lui Moise, aţi fi creştini!

☛

- Nu evreii, ci romanii L-au ucis pe Hristos, a insistat talmudistul.

- Evreii L-au ucis prin forma legală de atunci, deci prin romani. Nu romanii L-au urât pe Hristos, ci evreii. Nu pe romani îi acuză Hristos, ci pe evrei.

- Nu poporul evreu L-a ucis pe Hristos, ci căpeteniile lui.

- Poporul evreu, cu unele excepţii de credincioşi, şi-a urmat conducătorii şi este vrednic de ei.

- Au trecut zeci de generaţii de la Ana şi Caiafa, e vremea să se uite crima de atunci.

- Urmăreşte ce fac evreii de atunci şi până azi împotriva creştinilor şi a tuturor oamenilor şi vei înţelege de ce li s-a spus că păcatul împotriva lui Hristos va fi iertat, dar păcatul împotriva Duhului Sfânt nu li se va ierta. Evreii de azi sunt mai vinovaţi decât evreii care L-au ucis pe Hristos!

Bolnavii din camera 4 ascultau uimiţi. *W.* vorbea din propria lui otravă sufletească, de care acum se simţea eliberat. Talmudistul s-a jurat să-l denunţe după eliberare la mai-marii comunităţii evreieşti, care-l vor distruge. Însă în scurt timp a murit.

După această confruntare, Valeriu i-a spus:

- Domnul pastor cunoaşte foarte bine adevărul, rămâne numai să se statornicească în el.

W. s-a înclinat uşor şi a rămas pe gânduri. Cunoştea, într-adevăr, mai bine ca alţii problema evreiască şi raportarea ei la creştinism. Avusese discuţii aprinse pe această temă cu fratele său, care era mare maestru în Loja secretă iudaică, lojă ce controla masoneria internaţională.

- Cum vreţi voi, vreo cincisprezece milioane de evrei, să guvernaţi patru miliarde de neevrei? îl întrebase *W.*.

Iar fratele i-a răspuns:

- Avem prozeliţi suficienţi. Unii ştiu că ne sunt prozeliţi, alţii nu ştiu, dar toţi sunt la dispoziţia noastră şi noi vom fi dumnezeul lor. Noi am creat francmasoneria, iar prin comunism, capitalism, materialism şi umanitarism am dat deja o spiritualitate iudaică întregii lumi. Lumea se iudaizează zi de zi. Evreii sunt fermentul secolului XX.

- Dar Hristos a venit! zicea *W.*.

- Nu a venit. Acela a fost un fur şi un trădător al poporului ales.

- De ce nu vine atunci Hristosul?

- Însuşi poporul evreu este Hristosul!

Atunci *W.* a luat foc şi a început să-i demonstreze fratelui său că poporul evreu e plin de nelegiuire şi păcat, încât nu poate fi frumosul, sfântul şi desăvârşitul Hristos. Acela a fost şi rămâne Iisus Hristos.

- Vă urâm, i-a strigat fratele lui, şi tu eşti un trădător al neamului nostru. Când vom rezidi templul lui Solomon, vom face în cetatea Ierusalimului cea mai mare statuie din lume, pe care vom scrie: „Să nu uitaţi niciodată ce v-au făcut vouă creştinii!".

- Pieirea ta prin tine, Israele! i-a replicat *W.*. Voi nu mai aveţi cer, căci dincolo de pământ nu aveţi nici un ideal!

Spovedania

În ciuda atitudinii lui tranşante, *W.* era plin de frământări. Drama lui se consuma lăuntric cu puterea unui foc mistuitor. O dată, când am venit să-i curăţ rănile, mi-a spus :

- Te rog să mă asculţi. Am de mărturisit lucruri grave, care trebuie cunoscute. Nu ştim care dintre noi va mai scăpa din temniţa asta. Simt nevoia să vorbesc.

În timp ce-mi spunea acestea a intrat politrucul strigând :

- Hei, *W.*, ce faci ? Te spovedeşti lui *I.I.*?

W. s-a înfuriat:

- De unde ştie ciobanul ăsta că vreau să mă spovedesc? Satana nu mă lasă să fiu deplin al lui Hristos!

A trebuit să ne despărţim atunci, dar pe parcurs *W.* a găsit prilejuri să-mi dezvăluie lucrurile care-l frământau. O făcea în funcţie de conjunctura din penitenciar, dar şi de mişcările lui sufleteşti. Uneori era cald şi sincer, alteori suspicios şi închistat. Tot ce scriu aici sunt mărturisiri directe pe care le am de la acest om.

Evreii, îmi spunea el, vor să stăpânească lumea. Ei cred că sunt aleşii lui Dumnezeu. Cred că fiinţa lor naţională este sfântă. Întrucât nu a apărut „Hristosul" pe care-l aşteaptă, au ajuns la teoria că însăşi fiinţa rasială a poporului evreu, deci evreii înşişi în totalitatea lor, reprezintă „Hristosul". Drept urmare, refuză să admită că au păcate şi de aceea interzic orice critică, oricât de justificată, împotriva poporului evreu, acuzând de antisemitism şi făcând scandal şi vâlvă în lumea întreagă că din nou sunt pradă pogromului.

Pe lângă asta exagerează cu sută la sută suferinţele şi jertfele pe care le-au dat în timpul războiului, dar uită rolul lor din revoluţia bolşevică, în care holocaustul împotriva creştinilor nu are asemănare. Ei acuză pe creştini de antisemitism pentru a nu fi ei acuzaţi de anticreştinism. Consideră sfânt sângele lor şi-l răzbună cu unu la o sută.

După război, evreii au crezut că a sosit momentul revoluţiei internaţionale, dar au trebuit să dea înapoi, căci s-a ivit opoziţia americană. Acum s-au masat în

Valeriu Gafencu, student la Facultatea de Drept din Iaşi, 1938

America, dar n-au părăsit nici comunismul, căci joacă o carte dublă şi în final vor trece de partea celor care vor învinge. Ei sunt acum singura forţă care are putere atât în comunism cât şi în capitalism, ceea ce le dă un larg spaţiu de manevră.

Bizara alianţă comunisto-capitalistă este opera lor, căci capitaliştii evrei şi francmasoneria iudaică au finanţat comunismul. Mai presus de toate evreii luptă pentru cauza lor, şi deci sunt solidari între ei, indiferent pe ce baricadă se găsesc. Puterea lor este imensă. Influenţa lor e hotărâtoare atât la Kremlin, cât şi la Casa Albă.

Este adevărat că a existat un conflict de putere cu Stalin, dar nici Stalin nu i-a alungat pe toţi, nici ei n-au părăsit niciodată puterea sovietică. Evreul Caganovici a fost socrul lui Stalin. Când au cerut să aibă şi ei parlamentari în Soviete, Stalin le-a spus :

- Aduceţi-mi un singur evreu miner şi atunci voi vedea dacă voi reprezentaţi clasa muncitoare. Voi nu puteţi fi reprezentaţi ca naţiune, căci nu aveţi un teritoriu al vostru. Deci vă voi crea o ţară în Siberia.

Ei n-au acceptat. La scurt timp a apărut o carte la Editura Politică, în care se spunea că poporul evreu şi-a îndeplinit ultima misiune istorică prin contribuţia la Revoluţia bolşevică, dar de aici înainte el va trebui să se topească în masa proletariatului şi a popoarelor internaţionale. Cartea nu a plăcut evreilor şi au reuşit să-l determine pe Stalin s-o retragă din circulaţie.

Dar ei nu s-au retras din U.R.S.S.. Influenţa lor s-a păstrat neştirbită în punctele cheie. În plus, au izbutit să-i iudaizeze pe comunişti, care gândesc şi acţionează ca evreii. De pildă, ura comuniştilor împotriva creştinilor este pur iudaică. Numai ei îl urăsc pe Hristos atât de absurd şi de total.

Evreii însă manevrează lumea şi prin alte mijloace. Francmasoneria este dominată şi dirijată de ei. Capitalismul este în cea mai mare parte controlat de finanţa evreiască. Influenţa lor politică este covârşitoare. Sunt orbiţi de putere şi au o forţă revoluţionară care stârneşte admiraţie, dar nu au har. În aceste condiţii, este greu de crezut că se poate aştepta de la ei umilinţa care i-ar încreştina.

Acum evreii discută cu Vaticanul şi cer să nu se mai considere că poporul evreu L-a ucis pe Hristos, ci romanii şi câteva căpetenii ale iudeilor. În felul acesta vor să schimbe adevărul evanghelic. Ei ignoră faptul că de 2000 de ani nu fac altceva decât să-L urască pe Hristos şi să uneltească împotriva tuturor oamenilor.

Discuţiile de la Vatican nu sunt decât o manevră politică. Evreii vor de fapt distrugerea Vaticanului şi a întregului creştinism, pentru a le putea prelua ei. Evreii radicali talmudici refuză orice fel de încreştinare şi vor să iudaizeze lumea şi să se instaleze ca mari pontifi.

Evreii sunt solidari între ei în atingerea scopului final. Duhul minciunii satanice îi stăpâneşte. Ei sunt acei "câini scrijeliţi", cum îi numeşte Pavel, ei sunt duşmani ai tuturor oamenilor. Şi totuşi, dintre ei va ieşi o rămăşiţă care se va mântui prin Hristos. Ultimul popor care se va încreştina sunt evreii. Suferinţe cumplite se deschid în faţa istoriei.

Făcând aceste mărturisiri, *R. W.* era el însuşi înfricoşat, dar o făcea cu forţa pe care o exercita asupra conştiinţei sale credinţa în Hristos. Căci dincolo de oscilaţiile sale, *W.* credea în Iisus şi credea că numai prin El se va mântui poporul evreu.

De fapt frământarea fundamentală a acestui om era raportul dintre dragostea lui pentru neam şi dragostea pentru Hristos. Acest conflict ieşea adesea la suprafaţă şi din pricina lui mulţi îl suspectau şi-l acuzau pe pastor, dar Valeriu l-a apărat în faţa lor, făcându-i să înţeleagă drama acestui om, dramă pe care noi, românii, nu o cunoaştem, fiindcă românul s-a născut creştin.

Streptomicina

Treptat apele tulburi din sufletul lui *W.* se limpezeau. Atmosfera de pace şi dragoste care domnea printre deţinuţii din camera 4 era ca un balsam pe zbuciumările lui lăuntrice. Dar încă nu văzuse tot. Urma să fie martorul unui gest care avea să-i salveze viaţa şi să-i facă încă o dată dovada adevăratului creştinism.

În calculele tactice ale politrucilor din Târgu-Ocna intrau şi elemente şocante. Aşa se explică faptul că au permis să pătrundă în sanatoriu 10 grame de streptomicină pentru *R.*. A fost un adevărat pelerinaj. Toţi bolnavii se duceau să o vadă ca pe o minune, iar medicii săvârşeau un întreg protocol când o manevrau. *R.* a decis să dea această streptomicină lui Valeriu.

- Îţi mulţumesc din suflet, dar nu o pot primi, de ea depinde sănătatea ta! i-a zis emoţionat Valeriu.

- Eu nu sunt atât de grav bolnav şi condamnarea mea este mică. Am toate şansele să supravieţuiesc. Deci te rog să o primeşti! a insistat *R.*.

B. a auzit şi a spus :

- Avem datoria să-l salvăm pe *W.*! El este un apostol al lui Hristos şi poate fi de folos oamenilor. Propun deci să-i dăm lui streptomicina.

Situaţia era delicată, căci atât pastorul cât şi Valeriu erau primii candidaţi la moarte apropiată.

- O voi da lui Valeriu, a hotărât stăpânul medicamentului.

Valeriu a ascultat liniştit şi a spus :

- Iată un prilej în care ne putem arăta dragostea pentru poporul evreu, dincolo de atitudinea lui faţă de Hristos. Sunt deci de părere să-i dăm lui *W.* streptomicina.

- Nu! s-a împotrivit *R.*. Rămân la prima mea hotărâre. Dorim să trăieşti, avem nevoie de astfel de oameni!

- Bine, a zis Valeriu. Primesc streptomicina şi-ţi mulţumesc. Sunt nevrednic de dragostea ta.

A luat deci streptomicina şi a dăruit-o, la rândul său, lui *W.*. Era atât de ferm în gestul lui, încât nici *R.* şi nici nimeni altcineva nu a putut obiecta. Acele 10 grame de streptomicină au salvat viaţa lui *W.*. El trăieşte, iar Valeriu s-a stins din viaţă.

Ioan IANOLIDE

Pr. Gheorghe CALCIU

UN NEVREDNIC CUVÂNT ÎNAINTE LA O CARTE DE MARE ŞI SFÂNTĂ VREDNICIE

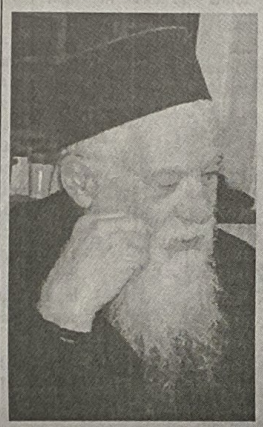

De-aş avea o aripă de înger
şi cerneală de besne,
Poate că atunci mi-ar fi lesne
Să mă adun din toate risipirile,
Să-mi scriu amintirile
Şi să spun tuturor de ce sânger...
(Sergiu Mandinescu, *Reeducarea*)

Despre cartea lui **Ioan Ianolide** ştiam foarte puţine lucruri. Am citit câteva fragmente pe internet şi două capitole în revista creştină *Orthodox Word* scoasă de Frăţia Sf. Herman, a mănăstirii cu acelaşi nume din Platina, California. Sunt fragmente zguduitoare pe care Ioan Ianolide – Dumnezeu să-l odihnească cu sfinţii Lui – le scoate din comoara inimii sale sfinte de ucenic şi prieten al lui Gafencu, *sfântul închisorilor*, cum l-am numit toţi cei care l-am cunoscut, numire care a fost instituţionalizată de monahul Nicolae Steinhardt.

În ultimele luni mi-au parvenit de la **Mânăstirea Diaconeşti** manuscrisele (dactilografiate şi diortosite acolo) memoriilor lui Ianolide conţinute în două volume, intitulate *Întoarcerea la Hristos* – o adevărată odisee a spiritului, o introspecţie abisală făcută cu umilinţă şi fineţe, pe care numai un om trecut prin chinurile iadului şi ieşit curat pe malul înalt al sfinţirii le-a putut primi de la îngerul care l-a vegheat pe toată calea încercărilor.

Manuscrisele, cu multe alte hârtii, au fost aduse de cineva, după moartea autorului, puse într-un sac, fără nici o ordine, fără numerotare, încât maicile au avut mult de lucru până ce le-au putut încropi în cele două volume, orientând-se după titluri şi urmărind evenimentele descrise în concordanţă cu istoria închisorilor prin care Ianolide şi alţi eroi ai memoriilor au trecut.

Aceste rânduri pe care le scriu sunt fade şi convenţionale. Din tot ce s-a scris despre închisori, din toată investigaţia psihologică a atâtor autori, toţi înzestraţi cu duhul mărturisitor, cartea aceasta este cea mai adânc duhovnicească, cea mai pătrunzătoare, cea mai în măsură să înţeleagă împreună cu toţi sfinţii ce este lăţimea şi lungimea, adâncimea şi înălţimea, să cunoască iubirea lui Hristos cea mai presus de cunoaştere şi să se umple de toată plinătatea lui Dumnezeu (cf. *Efeseni* 3, 18-19). Dacă ai îndoieli asupra mântuirii, asupra jertfei sau asupra biruirii vrăjmaşului văzut şi nevăzut prin puterea credinţei şi a rugăciunii, dacă te îndoieşti de iubirea lui Hristos şi de eficienţa pocăinţei, această carte, acest document duhovnicesc, te va convinge.

Gafencu şi grupul lui erau tineri între 14 si 22 ani, arestaţi pe vremea lui Antonescu, pentru activitatea lor în Frăţiile de Cruce (o organizaţie de educaţie şi credinţă a tineretului român de pe lângă Mişcarea Legionară). Scurtă vreme după arestare, a început în inima lor o adâncă frământare privind opţiunile legate de viaţa de închisoare şi de ideile pentru care fuseseră arestaţi. Educaţia lor religioasă nu era una de adâncime, dar sufletele lor căutau ceva care să-i scoată deasupra suferinţelor pe care le trăiau şi să le dea o pace lăuntrică prin care să iasă cu sufletele mântuite după toate tribulaţiile închisorilor. În perioada de dinaintea instalării comunismului avuseseră ocazia să citească Sfânta Scriptură şi să se străduiască spre o înţelegere a ei. Eram toţi tineri şi curaţi cu inima – spune la un moment dat Ianolide. Nu eram corupţi în nici un fel, păcatele societăţii nu ajunseseră la noi. Aveam un suflet curat, acceptasem suferinţa şi ne străduiam să ne păstrăm curate inima şi mintea. Aveam pedepse mari, procurorii ne condamnaseră fără milă şi unii dintre noi aveau mai mulţi ani de închisoare decât ne era vârsta.

În aceste împrejurări, fraţii de cruce ajung la închisoarea Aiud, care încă de pe atunci începuse să se contureze ca una dintre cele mai drastice puşcării din ţară, privind viaţa de celulă a deţinuţilor politici. Nici unul dintre ei nu putea măcar să-şi imagineze cele ce vor urma, chinurile, spaimele, dar şi culmile de credinţă şi virtute pe care unii dintre ei le vor urca. Urmându-mi datoria duhovnicească de preot, căutând să las în spate toate suferinţele şi înjosirile prin care eu însumi am trecut, voi scoate din acest iad al durerilor partea lor spirituală, câştigul ceresc prin care ei au cucerit raiul, lăsând iadul în înşelare.

«Din zilele lui Ioan Botezătorul până acum, Împărăţia Cerurilor se ia cu năvală, iar cei care o năvălesc, aceia o şi cuceresc» (*Matei* 11, 12). Oare este un mai bun năvălitor al raiului decât cel care suferă pentru Hristos şi chiar moare pentru El?

Mă opresc la un moment de răscruce pentru tinerii aceştia sosiţi la Aiud, unde îi întâmpină un director ticălos şi fanfaron, gata la orice tortură impotriva deţinuţilor care nu erau protejaţi de nici o lege. Grupul din jurul lui Gafencu constituia pentru toţi ceilalţi un îndreptar de viaţă creştină în catacombe. Nu toţi cei închişi aleseseră calea duhovnicească a vieţii din închisoare. Mulţi erau luptători politici, intraseră în închisoare pentru a eradica din viaţa politică a României corupţia, indecenţa morală publică şi demagogia. Unii acuzau grupul că ar fi defetist, că renunţă la luptă pentru confortul lor spiritual, dar ei nu au ezitat între opţiunea spirituală şi cea politică a Mişcării Legionare.

În primul rând, ei au căutat să-şi pună în ordine propriile lor vieţi, să înţeleagă şi să trăiască experienţa comunitară din Biserica primară, să-şi slefuiască încet caracterul pentru iubire, jertfă, bunătate şi trăirea dragostei comunitare. Gafencu, Ianolide, Virgil Maxim (cel ce a scris *Imn pentru Crucea purtată*) şi Marin Naidim, locuind în aceeaşi celulă, au încercat să facă din spaţiul ei o biserică a lui Hristos. Cel mai cunoscător al vieţii sfinţilor şi al Bibliei era, fără îndoială, Gafencu. Începutul a fost bun şi relativ uşor. Ideea de dragoste, de sacrificiu al unuia pentru ceilalţi a operat, dar, după o vreme, sensibilităţile lor diferite au devenit un prilej de suferinţă în spaţiul îngust de doi metri pe doi metri, chiar dacă nu se manifestau prin cuvinte sau gesturi. Fiecare se simţea faţă de celălalt ca un mic butoi cu pulbere, gata să explodeze în mod neprevăzut.

Această aprindere a nervilor era comună tuturor, chiar dacă, la început, se străduiau să nu o ia în seamă, în speranţa că timpul, rugăciunea şi obişnuinţa cu ceilalţi vor rezolva problemele personale, dar şi pe cele comune. Valeriu Gafencu i-a chemat pe toţi la o discuţie sinceră şi în frica de Dumnezeu pentru a descoperi ce anume greşeli şi ce anume slăbiciuni au creat starea aceea surdă, dar gata de explozie. Analizând afirmaţiile fiecăruia, au încercat să stabilească modul în care gândul rău pătrunde în inima omului, care sunt stadiile prin care trece din clipa în care gândul rău este acceptat. De fapt, această analiză urma un drum despre care nici ei nu stiau unde va duce, dar Duhul lui Dumnezeu, pentru credinţa şi strădania lor, îi călăuzea , fără ca ei să ştie, pe o cărare demult cunoscută de monahii pustiurilor, ca de pildă Sf. Isihie Ierusalimneanul sau Sinaitul. Am fost foarte şocat să citesc acest capitol în cartea lui Ianolide, pentru că demult mă gândeam să fac o comparaţie între psihologia abisală a Sf. Isihie şi psihanaliza lui Freud. Isihie trăieşte, aproximativ, la începutul secolului al cincilea, iar Freud moare în 1939. Aşa că, dacă este vorba de cine a plagiat pe cine, nu avem nevoie de demonstraţie... (Sunt convins că Sigmund Freud, care era evreu, cunoştea Vechiul Testament, cel puţin Psalmii şi Proorocii, şi e foarte posibil să fi citit şi anumite scrieri filocalice, fiind preocupat de adâncul fiinţei umane şi de cele ce se petrec acolo. Asemănarea dintre paznicul conştiinţei la Freud şi paznicul inimii la Isihie este uluitoare.)

Iată treptele descoperite de Duhul lui Dumnezeu acestor tineri neştiutori, dar dorind arzător după Dumnezeu: mai întâi, ei constată că omul este mereu atacat de duhurile rele, dar că omul are puterea să le primească sau să le respingă dintru început sau mai târziu. Aceste duhuri rele îl războiesc pe om, dar cineva care are trezvie poate cunoaşte stadiile atacurilor şi poate lupta împotriva lor. Lupta este complexă şi de durată, dar nu imposibilă. Dacă cineva nu este determinat să oprească gândul rău de la început, acesta pătrunde în mintea lui şi-i argumentează că nu este chiar atât de rău. Dacă omul acceptă şi acest stadiu, gândul devine poftă şi-i hrăneşte mintea, imaginaţia şi simţurile. Până aici este războiul nevăzut.

Rezistenţa persoanei devine mai slabă, ea este atacată cu imagini mentale sau senzoriale, şi dacă trezvia a căzut în lenevie sau slăbiciune, atunci pofta ia un aspect mai organizat şi devine dorinţă, care se manifestă în mod vizibil prin anumite acte sau cuvinte, extinzând războiul nevăzut şi în planul sensibil. Foarte curând, dorinţa devine plan şi este gata de înfăptuire practică. Lupta este mai uşoară în stadiul gândului şi devine tot mai dificilă şi cu mai puţine şanse de biruinţă în stadiile următoare. Planul este dominator, are o putere mare asupra persoanei şi voinţa de a rezista se micşorează*. O asemenea analiză nu putea fi făcută de aceşti tineri decât numai prin prezenţa Duhului Sfânt, Care i-a asistat pe toată durata vieţii lor în închisoare.

Cititorul care se va apleca asupra acestei cărţi nu o va sfârşi fără a fi măcar cutremurat, dacă nu întors spre credinţă, căci viaţa lui Gafencu şi a celorlalţi ca el este un model moral şi o scară de suire spre cele înalte, o chemare stăruitoare de a ieşi măcar pentru o vreme din mlaştina acestei vieţi şi de a urca spre Soarele Dreptăţii, spre Răsăritul cel de Sus, Care este Hristos.

Oare nu este cutremurător ceea ce spune un tânăr neteolog, care şi-a asumat suferinţa şi moartea ca pe o curăţire şi o înviere (căci finalitatea vieţii umane nu este moartea, ci învierea) ? Şi nu vreau ca cititorul de bună-credinţă să treacă fără atenţie peste unele cuvinte rămase de la Gafencu, adevărate file de

☛

* Părintele Porfirie de la Sf. Munte are şi el o imagine despre modul pătrunderii duhurilor rele în om. El spune ca aceste gânduri rele provocate de duhuri sunt asemenea avioanelor: le auzi de departe ca un vuiet slab şi nepericulos, vuietul creşte până deasupra capului tău, ca un vuiet copleşitor, şi pe urmă pleacă mai departe, dispărând în zare. Dar dacă le dai atenţie, ele îşi fac aeroport din inima ta: "Prin Botez am primit harul curăţitor, iar prin ungerea cu Sf. Mir, ne-am împodobit cu toate darurile Sf. Duh, dar această binecuvântată stare lăuntrică a rămas nelucrătoare în noi, fiindcă suntem creştini numai cu numele. Trăim într-o lume de confuzie, de libertinaj, de păcat. E o ruşine să fii credincios, e demodat să fii moral. Omul botezat, pentru a se mântui, trebuie să trăiască în Duhul Sfânt toată viaţa, or noi tocmai asta nu am izbutit. Am crezut, ne-am rugat, am păstrat credinţa, am suferit, dar pentru a te uni cu Hristos este necesar să te curăţeşti lăuntric prin spovedanie şi să te înnoieşti prin Sfânta Împărtăşanie. Conştient deci şi cu toată stăruinţa să te uneşti cu Hristos, să te faci purtător al sfinţeniei Lui, al puterii Lui, al iubirii Lui, al luminii Lui, al nemuririi Lui. Trebuie să înfrângi păcatul până la sânge. Aşa te naşti din nou. Nu există cale de compromis".

filocalic: *Despre curăţirea lăuntrică*. Atunci când Valeriu se simţea bine, vorbea frumos şi cu însufleţire, oprindu-se cu precădere la tema lui.

Poate că am întins prea mult nevrednicul meu cuvânt, dar vreau să vă duc la o moarte îngerească. În această carte se moare mult, se moare din cauza torturii, a foamei, a lipsei de orice asistenţă medicală, ba chiar prin sinucidere. Dar se moare şi îngereşte.

Când eram copil şi vreunul dintre bătrânii satului se apropia de ceasul morţii (ţăranii ştiau sorocul morţii fără doctori, căci doctorii erau la oraş, nu la ţară), părinţii îşi luau copii de mână, şi mergeam tot satul, cu mic, cu mare, la bătrânul sau bătrâna respectivă, pentru "a cere iertăciune". Spuneau părinţii: "Poate ai trecut, copile, pe lângă el/ea şi nu i-ai dat bineţe, sau ai râs de ei, sau ai furat mere şi prasade (pere) din pomul lor. Să-ţi ceri iertăciune!". Ajungeam acolo cu sfială, ca într-o cetate a morţii, sărutam mâna agonizantului, uimiţi de faţa lui/ei senină şi neînfricată de moarte, şi ziceam cu voce tremurândă: "Te rog, mă iartă!". Şi el/ea: "Domnul să te ierte!". Şi iarăşi noi: "Şi de-al doilea!". Şi el/ea: "Domnul să te ierte!". Şi apoi iarăşi: "Şi de-al treilea!". Şi bolnavul, cu voce sfârşită: "Domnul să te ierte!". Stăteam apoi cu fruntea pe marginea patului până ce bolnavul se întrema puţin, ca să-şi poată ridica mâna şi să ne binecuvinteze pe cap. Într-un sens, noi toţi, poate mai mult copiii, eram solitorii morţii – o moarte cu chip de copil, pe care muribunzii o primeau cu dragoste si cu binecuvântare.

Aşa a murit Gafencu şi alţii ca el. Din toţi cei patru care au început viaţa comunitară la Aiud şi apoi au ajuns la Piteşti, pentru demascare, pe nici unul nu l-a lăsat Dumnezeu prădă torturilor, ci toţi au fost salvaţi aproape în ultima clipă, pentru a le cruţa suferinţa, pentru a nu îngădui murdărirea sufletului lor născut din nou prin curăţirea lăuntrică. Cartea aceasta ar putea fi plină cu morţile celor din închisori, căci fiecare moare într-un fel, pentru el însuşi, pentru aproapele şi pentru Dumnezeu. Nu se poate să citeşti despre moartea senină a bătrânilor mei din Mahmudia, sau a celor din închisori, fără ca măcar o lacrimă să-ţi umezească ochii, căci Dumnezeu are grijă de înmuierea inimii noastre spre o spălare cu lacrimi. "Nu se ascunde înaintea Ta, Doamne, Dumnezeul meu, Făcătorul şi Izbăvitorul meu, nici picătura de lacrimi, nici din picătură vreo parte" (rugăciunea a şaptea, a Sf.Vasile cel Mare, din Rânduiala Sf. Împărtăşanii).

Ioan Ianolide (stânga), Valeriu Gafencu şi mama lui Valeriu la Galda, 1946

Peste moartea lui Valeriu nu se poate trece aşa cum trecem peste morţile nenumărate din orice film demonic al Hollywood-ului. Cine vrea o clipă de linişte frumoasă, să se oprească asupra morţii lui Valeriu Gafencu redată în cuvinte simple, nespeculative de către Ianolide, ceea ce le face şi mai adânci şi mai deschise spre veşnicia lui Dumnezeu:

"(Valeriu) era tot mai epuizat. Gâtul nu mai putea susţine capul, deci i l-am sprijinit cu cu mâna. Am trăit atunci cu simţământul că se dezvăluie tainele creaţiei, că tălpile picioarelor aveau sub ele un fel de pânză care mă susţinea, iar sufletul a avut sentimentul plinătăţii. Am fost atât de fericit în orele acelea, încât niciodată nu le voi uita. Şi în veşnicie nu-mi doresc o stare mai înaltă decât aceea, căci atunci eram plin, deplin fericit. Cred că Hristos era prezent în Valeriu. Numai aşa îmi pot explica starea lui de har, cât şi uimirea mea şi a prietenilor care au participat la acel moment. Valeriu mi-a spus: *În primul rând, gândul şi sufletul meu se închină Domnului. Mulţumesc că am ajuns aici. Merg la El. Sunt fericit că mor pentru Hristos. Lui Îi datorez harul de azi. Totul e o minune. Eu plec, dar voi aveţi de purtat o cruce grea şi o misiune sfântă. În măsura în care mi se va îngădui, de acolo de unde mă voi afla, mă voi ruga pentru voi şi voi fi alături de voi... Păziţi neschimbat adevărul, dar să ocoliţi fanatismul...*

Trecuse de ora 12. Afară ningea cu fulgi mari, catifelaţi care se zbenguiau în văzduh... Valeriu via şi se stingea în acelaşi timp... *Ioane*, a zis el, *să duceţi duhul mai departe. Aici a lucrat Dumnezeu...* A putut apoi să mai rostească: *S-a sfârşit!* A ridicat ochii albaştri spre cer şi am văzut cum se descompuneau în ei minuni tot mai adânci, tot mai uimitoare. Totul era făcut din lumină nepământească, dar real, un fel de realitate desăvârşită, a cărei vedere te face fericit. Plângeam în hohote. Şi-a dat sufletul către orele 13, în ziua de 18 februarie 1952. Clopotele de la schit au prins să vestească. Lacrimile mele au încetat imediat".

Oare când va ieşi Patriarhia Română de sub servitutea statului laic demonizat, orientat spre o Europă Unită plină de duhul antihristului, şi îi va canoniza pe martirii neamului românesc şi ai Bisericii? Biserica Rusă a făcut martiri din toţi cei care au fost ucişi în închisori, chiar dacă au dus o luptă politică, fiindcă toţi au luptat împotriva imperiului satanic comunist. Iar la noi sfinţii sunt renegaţi de Biserică din motive politice şi din laşitate duhovnicească. Nu a auzit Sfântul Sinod românesc despre puterea crucii: "Şi a făcut din pescari Apostoli şi din păgâni mucenici!"? Nu a auzit că pocăinţa şi curăţirea lăuntrică sunt cea mai sigură poartă de intrare în rai? Nu a auzit că bunul trai este duşmanul lui Hristos în inima ierarhilor care sacrifică sfinţii din închisori în cel mai oribil abator: cel al uciderii spirituale?

Dar dincolo de orbire şi dincolo de laşitate, sfinţii din închisori veghează peste Biserica Română, peste sinodalii prinşi în plasa sclaviei statului ateu şi peste neamul românesc, mai reali decât toate treptele ierarhice care neagă sfinţenia celor morţi în închisori, chiar şi peste diocezele în care, prin dispoziţiile ierarhului locului, liturghia devine o anexă la pregătirea clerului pentru intrarea în basilica "ecumenică" a satanei...

Valeriu Gafencu a avut până în clipa morţii conştiinţa vie şi sfântă că el moare pentru Hristos: "În primul rând, gândul şi sufletul meu se închină Domnului. Mulţumesc că am ajuns aici. Merg la El. Sunt fericit că mor pentru Hristos". El nu numai că a avut conştiinţa morţii sale martirice, dar Dumnezeu i-a dat şi cunoaşterea deplină a mergerii la Iisus, în clipa morţii. Să ne cutremurăm toţi!

Post scriptum: *Îmi rămâne nu îndestul de clarificată problema pastorului luteran Richard Wurmbrand. Acum, după ce am citit cartea lui Ianolide, sunt convins că a ascuns botezul din motive numai de el ştiute. În America l-am cunoscut şi pot spune ca am fost prieteni şi chiar confidentul lui. Când avea tulburări sau îl încercau anumite duhuri, venea la mine ca la un confesor. Avea o mare simpatie pentru Ortodoxie şi o pietate cu totul deosebită pentru Maica Domnului. Îmi spunea: "Sunt surprins că luteranii au părăsit cultul Macii Domnului, pentru că Luther avea o mare pietate la Sf. Fecioară. Când eram în închisoare, am văzut că toate neamurile aveau o AVE MARIA în limba lor, iar noi, evreii, care am dat-o pe Sf. Maria lumii, nu avem. Atunci am tradus în ebraică textul şi l-am adaptat unei vechi melodii". L-am rugat s-o cânte pentru mine. Era o melodie stranie cu unduiri orientale şi atingătoare la inimă. Nu mi-a venit în minte să înregistrez cântarea.*

Mai târziu, Wurmbrand s-a îmbolnăvit mai grav. Nu mai putea înghiţi şi era hrănit printr-un tub, direct în stomac. Era la un spital catolic. M-am dus să-l vizitez. Am stat mai scurt de vorbă. Mi-a cerut sa-l scot în curtea spitalului. Am chemat sora şi l-a pus în cărucior. Era o curte nu prea largă, avea o mică fântână arteziană şi o statuie a Sfintei Fecioare. Venisem cu maica Nina, o călugăriţă de la mânăstirea de femei din Forestville – Sfântul Paisie Velicikovski, California, care avea cu ea un reportofon. Am profitat de curte şi de statuia Maicii Domnului ca să-l rog să ne cânte, pentru înregistrare, AVE MARIA compusă de el, ca să rămână pentru posteritate. A acceptat. Soţia lui, care venise între timp, s-a opus din toate puterile, dar el a vrut să cânte şi ea a trebuit să cedeze. A plecat şi ne-a lăsat singuri. Maica Nina a pregătit reportofonul şi Wurmbrand a cântat. Avea o voce slabă, din cauza slăbiciunii generale, respiraţia îi era scurtă, melodia avea înţelesuri pe o scară foarte largă şi el nu putea lua acutele decât cu greu şi cu oprire pentru respiraţie. Mi s-a părut de două ori mai stranie decât o auzisem prima dată, ceva venind din străfundurile unui neam care şi-a trădat menirea şi care făcea o penitenţă târzie pentru cea pe care Dumnezeu a ales-o să-I fie mamă. Caseta este la maica Nina. Am avut şi eu o copie, pe care am pierdut-o. O să-i cer maicii Nina o altă copie.

Am discutat mult cu Wurmbrand. Niciodată nu a negat, ci a afirmat public că a fost salvat de la moarte de legionarii din Tg. Ocna, cu medicamentele date de Gafencu. Dar nu a făcut faţă de mine nici măcar o vagă aluzie ca ar fi fost botezat la închisoare. Văzând afecţiunea lui pentru Ortodoxie, l-am întrebat odată, când era bolnav, de ce nu s-a convertit. Mi-a răspuns: "Poate că nu am fost vrednic". Avea un fel specific de a se exprima abrupt. M-a întrebat:

- Părinte, ce limbă crezi că se vorbeşte în paradis? Vorbesc de limbă omenească, nu îngerească.

- Cred că aramaica, pe care a vorbit-o Hristos. Sau poate greaca.

- Nu, părinte. Se vorbeşte româna, că nu este o limbă mai nematematizată decât româna. Ea îţi îngăduie să exprimi orice adâncime sufletească şi orice înălţime cerească.

Poate că, în ultima clipă, Mântuitorul l-a învrednicit de botezul dorinţei.

Joseph Anthony Mazzeo

ANALOGIA CREAȚIEI LA DANTE (I)*

(urmare din numărul trecut)

Când, în *Purgatoriul*, XXV (37 *sqq.*), Dante se apropie de cel de-al șaptelea cerc, zona unde este purgată pofta trupească, Stațiu îi explică procesul reproducerii. Sămânța („perfectul sânge") este generată în inima omului și posedă o putere in-formatoare, activă, care, atunci când este amestecată cu sângele pasiv al femeii, formează embrionul. Când crește, embrionului i se dezvoltă facultățile vegetative și, după ce acestea sunt complete, dobândește facultățile senzitive sau animale. În acest punct, Stațiu ne spune că Averroes, un om mai înțelept decât Dante, a greșit negând că intelectul posibil, facultatea de intelecție, era o posesie individuală a sufletului uman, fiindcă nu putea găsi nici un organ destinat acestuia. Astfel, a fost indus în eroare negând un act divin special de creație pentru fiecare suflet. Totuși, Dante află că acest suflet intelectual nemuritor este o proprietate individuală creată de Dumnezeu și comunicată fetusului la momentul potrivit. Apoi acesta absoarbe sufletele sau facultățile inferioare, împropriindu-le și purtându-le cu el dincolo de mormânt [1].

Această analiză a creației are un scop multiplu în contextul dat. Servește pentru a explica cum, în reprezentarea poemului, sufletele dobândesc noi organe din aerul înconjurător și, mult mai important, oferă pelerinului cunoașterea scopului și funcției reale ale reproducerii, un act uman al cărui rezultat Dumnezeu îl desăvârșește, exact înainte ca acesta să intre în locul unde are loc purgarea poftei trupești. Acest aspect uman al creației divine, cu implicațiile sale morale profunde, îl precede propriu-zis pe cel cosmologic, din moment ce este cunoaștere necesară în reformarea voinței.

Dante a luat în considerare aceeași problemă în perioada în care a scris *Convivio* (III, VI și IV, XXI), acolo discutându-se dacă nu cumva mai vechea doctrină s-ar putea să nu fie heterodoxă. Înainte de a dezbate opiniile *pro* și *contra*, să luăm în considerare cel mai important pasaj în discuție:

„Și, prin urmare, spun că atunci când sămânța umană cade în receptacul, adică în pântece, aceasta poartă cu ea virtutea sufletului generator și virtutea cerului și virtutea elementelor pe care le amestecă, adică înfățișarea sa; și maturizează și rânduiește materia pentru virtutea alcătuitoare pe care sufletul generatorului a dat-o. Iar virtutea alcătuitoare pregătește organele pentru virtutea celestă care trece sufletul de la potențialitatea seminței către viață. Și în momentul în care este produs, acesta primește de la virtutea mișcătorului cerului intelectul posibil, care, în potență, aduce în sine toate formele universale așa cum există în Producătorul lor, dar într-un grad mai mic ca proporție cu cât este mai îndepărtat de Inteligența primă" [2].

Legat de această problemă, Busnelli și Vandelli argumentează că teoria lui Dante cu privire la creația sufletului și la generarea trupului este tomistă [3]. Bruno Nardi a arătat, totuși, că Dante îi datorează cel mai mult lui Albertus Magnus și acceptă, așa cum fac și Busnelli și Vandelli, existența unei armonii între *Convivio* și *Purgatoriul* [4]. Nancy Lenkeith nu acceptă o astfel de armonie și susține, fără a aduce prea multe dovezi textuale sau surse de informare, că teoria din *Convivio* elimină rolul Creatorului în producerea sufletului intelectual, o poziție corectată ulterior în *Purgatoriul*, XXV [5].

În realitate, problema ține de ceea ce Dante voia să spună în *Convivio* prin expresiile *la vertù celestiale* (IV, XXI, 4) și *la vertù del motore del cielo* (*ibid.*, 5). Busnelli și

DANTE ALIGHIERI

Vandelli susțin că ambele expresii fac referire la Dumnezeu, astfel încât atât sufletele vegetativ și senzitiv, cât sufletul rațional sunt toate create de către Dumnezeu într-un singur act, ca pe un singur suflet care înlocuiește sufletele trecătoare care existau în faza pur biologică din dezvoltarea embrionului. Cel puțin aceasta este opinia Sf. Toma, pe care aceștia o asociază cu cea a lui Dante [6].

Nardi argumentează faptul că *la vertù celestiale* reprezintă rezultatul activ al principiilor formale ce alcătuiesc fiecare corp ceresc, în timp ce *la vertù del motore del cielo* reprezintă puterea lui Dumnezeu Însuși. Astfel, corpurile cerești produc sufletele inferioare, pe când sufletul intelectual, „intelectul posibil", este creat la nivel divin. Atunci, acest ultim suflet absoarbe sufletele inferioare adunându-le într-o singură unitate. În timp ce aceasta este cu siguranță doctrina din *Purgatoriul* XXV, unde se face o referire explicită la Mișcătorul Prim, care nu poate fi altul decât Dumnezeu, nu este pe deplin clar dacă *la vertù del motore del cielo*, sau chiar *la prima intelligenza*, face referire fără echivoc la Dumnezeu. Cel puțin, asta este ceea ce cred eu că presupune interpretarea lui Lenkeith, deși aceasta nu o afirmă la modul explicit. În acest caz, *la virtù del motore del cielo* ar putea face referire la puterea unei inteligențe celeste, probabil cea a sferei lunare, care o mișcă pe aceasta și care, în gândirea lui Averroes, este sursa intelectului posibil, cât și a celui activ [7]. Dante, așa cum a arătat Nardi, nu face niciodată trimitere la intelectul activ, dar se pare că a adoptat o anumită doctrină a iluminării pentru a explica puterea actualizatoare a gândirii [8].

Pentru a fi consecvenți, trebuie să înțelegem de asemenea că *produttore* și *prima intelligenza* nu se referă la Dumnezeu, ci la inteligența primă în sensul în care mișcătorul primei sfere poate fi numit astfel. Dacă, așa cum Lenkeith pare să susțină, perspectiva exprimată de Dante în *Convivio* este averroistă prin faptul că obârșia trupului și a sufletului este atribuită inteligențelor angelice și sferelor, atunci *Purgatoriul* XXV trebuie citit ca una dintre numeroasele auto-corectări din *Comedie* [9].

În *Paradisul*, XIII, Sf. Toma de Aquino îi explică lui Dante că procesele creatoare ale naturii au lucrat în mod desăvârșit, în generarea ființei umane, numai în două momente, la crearea lui Adam și a lui Hristos. Întâietatea lui Solomon între toți oamenii, atestată [illegible]ră, face referire numai la înțelepciunea sa regească. Această distincție este făcută în cadrul unui alt discurs referitor la creație. Lucrurile nemuritoare, precum îngerii și cerurile, și lucrurile muritoare, făpturile aflate în sfera sublunară, nu sunt decât manifestările luminoase ale Ideii, Fiul veșnic născut de Tatăl prin Iubire, Duhul Sfânt care este unul cu celelalte persoane ale Trinității. Acest izvor strălucitor de lumină, unul și trei în același timp, se manifestă întâi în ierarhia angelică, rămânând totuși unul. De la ierarhia angelică, această lumină coboară treptat, de la un ordin la altul, în marele lanț al ființei până la realitățile aflate din ce în ce mai jos și până când puterea sa creatoare nu mai realizează decât minerale și ființe organice, „lucruri generate cu sau fără sămânță".

Ideea modelatoare ce lucrează precum lumina și materia modelată, ca un fel de ceară, nu sunt întotdeauna înrudite între ele la modul cel mai favorabil, astfel încât forma unui lucru nu domină întotdeauna materia, cu rezultatul că indivizii unei specii nu sunt specimene perfecte. Într-adevăr, în timpul operațiilor obișnuite ale naturii, „ceara" nu este modelată la modul perfect, iar cerurile nu se află niciodată în culmea puterii lor. Cu excepția celor două cazuri ale lui Adam și Hristos, când a existat o intervenție divină, natura lucrează precum un artist care posedă îndemânarea artei sale, dar a cărui mână tremură atunci când încearcă să-și exteriorizeze ideea sa interioară [10].

Dante sugerează aici un număr de analogii ce țin de creație. Activitatea artistului sau artizanului are un aspect triplu, așa cum are și natura. Artistul posedă o idee interioară, o facultate de exteriorizare și instrumentul acesteia, și folosește o materie asupra căreia imprimă ideea sa interioară. Astfel, natura deține Ideea care există în mintea lui Dumnezeu, o facultate care o exteriorizează și instrumentul acesteia – îngerii și corpurile cerești – și o materie care este formată [11]. Natura, totuși, nu este capabilă să realizeze pe deplin ideea divină dacă divinitatea, ca Duh Sfânt, ca iubire arzătoare, nu intervine. Când este autonomă, așa cum de obicei este, natura lucrează defectuos [12].

În *Convivio* (II, IV, 1-6) Dante susținea o concepție diferită despre statutul Ideii, deși nu este clar dacă era atașat de această perspectivă. El îi atribuie lui Platon, „un om de supremă măreție", perspectiva că există tot atâtea inteligențe sau îngeri câte tipuri de lucruri și câte mișcări ale cerurilor există. Fiecare înger sau concept ce ține de o anumită clasă generează particularele al căror universal este, lucrând ca model al nenumăratelor sale imagini. Există un înger universal pentru om, unul pentru aur etc., și fiecare este generatorul propriului său gen. Pe aceștia păgânii îi numeau zei și zeițe.

Aici, Ideea ar fi cea de „universalii-înger" considerate la modul colectiv, nu formele minții divine, cum găsim în *Comedie*. Faptul că Dante ar fi acceptat temporar această perspectivă s-ar afla în concordanță cu acea interpretare a teoriei sale cu privire la generarea sufletului din *Convivio*, ce susține că el a exclus rolul Creatorului [13].

(Va urma)

Traducere de
Alexandru ANGHEL

1. *Purgatoriul*, XXV, 61 *sqq.* Cu privire la teoria lui Averroes vezi Duhem, *op. cit.*, IV (Paris, 1916), pp. 559 *sqq.* Intelectul posibil (sau *intellectus materialis*) al lui Averroes este descori confundat cu intelectul pasiv al aristotelicienilor medievali. Exista un consens general că ultimul era muritor și personal, depășind doar cu puțin *vis aestimativa*, facultatea senzorială, avută chiar și de animale, de a judeca pericolul și cele asemănătoare.
2. *Conv.* IV, XXI, 3-5 (trad. P. Wicksteed [Londra, 1903], pp. 330-331, și textul lui Busnelli și Vandelli).
3. *Op. cit.*, vol. 2, Apendice X, pp. 391 *sqq.*
4. B. Nardi, „Sull'origine dell'anima umana", în *Dante e cultura la medievale*, ed. a II-a (Bari, 1949), pp. 261-283.
5. N. Lenkeith, 1, q. 118 a. 3 ad 2.
6. *Summa Theologiae*, 1, q. 118 a. 3 ad 2.
7. *Cf.* É. Gilson, *Histoire...*, p. 224.
8. *Dante e la cultura*, „La conoscenza umana", pp. 116-216, mai ales 186 *sqq.*
9. Expresia *vertù formativa* este, potrivit lui Albertus Magnus, compatibilă cu imaginea care călăuzește mâna artiștilor și care este imprimată asupra materiei exterioare. Este pur și simplu factorul care formează embrionul și îl pregătește pentru apariția sufletelor vegetativ și sensibil prin intermediul puterii actualizatoare a cerurilor (citat în Nardi, *Dante e la cultura*, pp. 264-265, cu referire la operele *De animal*, XVI, tr. 1, cap. 4, 6-8, 10-12, 16; *De anima*, I, tr. 2 c. 15; *Meteor*, IV, tr. 1 c. 13 ale lui Albert). Este discutabil dacă *prima intelligenza* ar face referire la mișcătorul sferei lunare. Dintre emanaționiști, cum ar fi Alfarabi, Avicenna și Averroes, „inteligența primă" ar fi la originea mișcării celei mai din afară sfere, pe când ultima dintre inteligențe ar fi cea răspunzătoare pentru sufletul intelectual; *cf.* Duhem, *op. cit.*, pp. 440-441.
10. *Paradisul*, XIII, 52 *sqq.*
11. Cf. *De monarchia*, II, 2, 11. 11 *sqq.*, ed. E. Moore și P. Toynbee, *Le opere di Dante Alighieri*, ed. a IV-a (Oxford, 1924). Toate lucrurile aflate în natură pot fi considerate instrumentul lui Dumnezeu sau, văzute ca un proces autonom, corpurile cerești sunt instrumentele inteligențelor care contemplă și „transmit" arhetipurile divine. Într-un univers ierarhic de acest gen, ceea ce vezi depinde de treapta scării pe care te afli, adică un efect poate fi simultan o cauză.
12. *Par.* XIII, 79-81. *Cf.* Dionisie Areopagitul, *De divinis nominibus*, II, 5-7, *P. G.*, 3 cols. 644A *sqq*, pentru universul creat ca o redare imperfectă a arhetipului său.
13. *Convivio*, II, IV, 1-6.

* Articol apărut în *Speculum*, 32, 4 (octombrie 1957).

MIRCEA ELIADE ŞI MOMENTUL „CRITERION" (1934-1935) (VI)

2. Atmosfera epocii, în paginile revistei

(urmare din numărul trecut)

Pentru a sublinia dihotomia şi mânat de *imperativul etic*, Eliade propune un termen inedit: „*creatori de fapte* – spre deosebire de «oamenii practici», care nu sunt decât repetitori de fapte, caligrafi sau roboţi" (sublinierea autorului).

Explicaţia – ca însăşi o analiză a prezentului – susţine teza: „Căci «intelectualul» autentic *vede* dincolo de cotidian, înţelege jocul de forţe subterane care pregătesc istoria de «poimâine» şi ştie să intervină în el [...] aceşti aşa-numiţi «intelectuali» au fost prosteşte maltrataţi pentru incapacitatea lor de a se integra zilei de azi, de a se integra adică în istorie".

Argumentaţia presupune un **intelectual – creator de fapte**, de istorie, care nu este decât „tot o consumare, tot o realizare a ceiace creiatorii de fapt au însămânţat – cu gândul, cu scrisul, cu vorba, sau chiar numai cu prezenţa lor – mulţi ani înainte".

Aşa explică Eliade acea „incapacitate" de integrare în istorie, a intelectualilor, şi din acest motiv „ceea ce aşteaptă acum zeci de mii de oameni, a fost demult realizat, actualizat şi poate chiar depăşit – a fost în orice caz *consumat* – de către creatorii adevăraţi de fapte, de către «intelectualii» unei ţări".

Tonul devine apologetic, pe măsura răspunderii grevate: „Acei creatori de valori, acei «intelectuali» atât de mult bârfiţi, care nu se integrează nicăieri şi care umplu lumea cu «teoriile» lor – tocmai ei sunt aleşii prin care o istorie creşte, prin care o ţară merge mai departe sau decade până la nefiinţă. (Cred că suntem înţeleşi: nu e vorba nici de belferi, nici de cerebrali, nici de eruditi, nici de gazetari – ci de clarvăzători, creatori de valori şi de fapte)".

Intelectualul acesta este un personaj elitist, în concluzie şi metaforic spus, un înaintemergător, o raritate la nivel social, este **omul de *poimâine***: „... acei câţiva creatori de valori (a căror «creaţie» coincide cu propria lor prezenţă, care creează pentrucă *sunt*) – care nu se mişcă bine decât în lumea neformulată încă, şi în a căror putere stă, întreg ceasul hotărâtor de după victorie".

Eliade dezvoltă, o dată cu articolul „De ce sunt intelectualii laşi?" (rubrica „O problemă", p. 2), în legătură cu tema intelectualităţii, modelul paradigmatic al „**intelectualului" adevărat**, deloc indiferent faţă de politică, tolerant şi înţelegător, prezentat de data aceasta antinomic în opoziţie cu „**omul politic**" şi invocat cu intransigenţă, de pe poziţii teribilist-tinereşti, mitologizante şi poate premonitorii – dacă ne gândim la jertfelnicia martirică a tinerilor naţionalişti ucişi în lupta de mai târziu, dar şi la adeziunea şi lealitatea autorului faţă de idealurile spiritualismului românesc de tip legionar – ca erou de basm, ca o conştiinţă gata de orice sacrificiu pentru triumful valorilor imuabile ale spiritului în faţa vieţii reale: „Dai o mână de ajutor şi treci mai departe. [...] Îţi pierzi libertatea? Asta nu ţi-o poate lua nimeni. Îţi primejduieşti situaţia materială? Asta priveşte familia ta, nu pe tine. Îţi rişti viaţa? Ei şi? Acel pe care îl reprezinţi nu moare niciodată. Dacă crezi altfel, renunţă la «intelectualitate» şi fă-te om politic".

Câtă dreptate are aici Eliade a arătat-o pe îndelete un partener de epocă al acestuia, după ieşirea din temniţele comuniste (cunoscut în publicistica epocii sub pseudonimul literar Anthistius): Nicolae Steinhardt, în *Jurnalul fericirii*.

Eliade analizează în „De ce sunt intelectualii laşi?" – subliniind-o în continuare sub cerul moral al legii interioare, al codului de conduită deontologică al intelectualului ideal, pe care îşi propune, în articole moralizatoare ca acesta, să îl edifice – ambivalenţa noţiunii de intelectual, fără a uzita cu consecvenţă o terminologie limpezitoare. E drept, revista *Criterion* nu e nici pe departe un cotidian de masse şi nefiind o publicaţie de mare tiraj, nu poate fi bănuită de tendinţe vulgarizatoare pe plan cultural, ci este o apariţie editorială elitistă, profund formatoare. Pe de o parte, atacă laşitatea „intelectualului", depistat în situaţie de totală dezorientare şi spaimă în faţa rupturilor cursului social-politic al vremii sale (un fals intelectual, în fond!), numindu-l „«intelectualul» pur" (ghilimelele îi aparţin lui M. Eliade), pe de altă parte, în balanţă, creionează un portret exemplar, un model ideal (valabil prin autenticitatea caracterului său) al intelectualului – „numit simplu, «intelectual»" (ghilimelele aceluiaşi). O scăpare stilistică a gazetarului predispune lectura la confuzie în articolul citat, din păcate, din cauza folosirii aceluiaşi termen, chiar cu ghilimelele de rigoare, atât pentru tipul admonestat, cât şi pentru cel idealizat, prezentate în fond ca două noţiuni distincte şi chiar adverse, separate etic, moral şi prin comportamentele lor reale. Pentru că apare după introducerea termenului „creator de fapte", neglijenţa ar putea fi considerată chiar o inconsecvenţă jurnalistică, neconstructivă, întrucât subminează tocmai consacrarea termenului nou propus! Mai mult, după ce îi apărase pe autenticii intelectuali de «maltratarea prostească» la care fuseseră supuşi, îl caracterizează pe „intelectual" cu calificativele „uluit, neinformat, aiurit", în numărul imediat următor al aceleiaşi publicaţii.

Aici, pentru Eliade, „intelectual" – e drept, „apolitic": „Fireşte, vorbesc numai de «intelectualul» pur, de cel fără aderenţe cu partidele sau grupările politice" – este acela care „în timpul unei crize politice, sau unei mari prefaceri internaţionale [...] e de-a dreptul înspăimântat, e copleşit de frică, e paralizat de panică"; el este cel ce „umblă aiurit, pune întrebări oricui, ascultă pe oricine îi vorbeşte, are o încredere oarbă în orice dobitoc politic"; acestea fiind dovezi comportamentale ale desprinderii sale de realitate, ale inadecvării sociale „numai atunci îşi dă el seama ce puţin s-a «interesat» de viaţa socială din jurul său".

Această fantoşă dramatică pentru impostura în care se află „de câte ori plutesc în aer psihoze politice" performează un tragic rol (a)social-(in)cultural: „bietul «intelectual» român îşi pierde minţile", ba mai grav: „renunţă la orice demnitate personală, uită cu desăvârşire misiunea lui istorică; frica face din el o lichea sau un sclav".

Nu s-ar spune că Eliade face propagandă, comunistă ori legionară (cu toată transparenţa trimiterilor la „social" ori „naţional"), nici când afirmă: „Nu am nimic de zis contra «intelectualilor» care trec de o parte sau alta a baricadei îndemnaţi de o anumită conştiinţă socială sau naţională", şi cu atât mai puţin, când amendează comportamentul „intelectualului" arivist prin obedienţa laşităţii şi cameleonism: „Dar îmi repungă [sic!] laşitatea intelectualilor apolitici, care îşi descopăr deodată aderenţe cu o mişcare socială în pragul izbânzii (sau care numai pare astfel)".

Lipsa de cavalerism, *laşitatea* denunţată, conduce la atitudini bovarice, la acţiuni degradante şi inutile: „încearcă atunci să facă cele mai umilitoare tranzacţii; şi nu de ordin concret, politic, ci tranzacţii fără nici un profit, fără nici o eficacitate".

Am putea bănui chiar prostia „intelectualului"! Dar accentul acuzator cade pe frică, pe laşitate, tare caracterologice decriptate în falsele aderenţe ale acestui „intelectual" declasat la „o mişcare socială despre care nu ştia nimic, nu ştia cine o face şi contra cui, dacă are sorţi de izbândă şi de eficacitate, etc.".

Indignarea este sporită prin procedeul repetării unor sentinţe cum: „Nu ştia nimic". Nimic despre „noaptea insurecţiei comuniste dela atelierele Grivita, cu care *un excelent romancier* se solidariza din laşitate"; nimic despre „succesele «Gărzii de fier»", de care „le-a fost frică tuturor intelectualilor creştini", şi pe care „au început să o aprobe nu pentru că le convenea programul «Gărzii», ci pentru că se temeau să nu fie suspectaţi şi persecutaţi după o eventuală victorie a ei".

Notabilă este acuzaţia adusă masiv, aici, **tuturor intelectualilor creştini**, în lumina interesului manifestat de Eliade pentru „«revoluţia spirituală» ortodoxă", adică pentru: „schimbările radicale [...] pe care Garda de Fier îşi propunea să le pună în execuţie", cum opinează asistentul şi biograful de mai târziu, I. P. Culianu; mai întâi, „fiindcă, în 1927, îşi mărturiseşte intenţia de *a deveni* ortodox" (în *Mircea Eliade*, Bucureşti: Editura Nemira, 1998, pp. 212-213); iar mai apoi, pentru că, în *Memorii*, la pagina 349, Eliade ne lasă să citim: „Şi cea mai patetică ironie a acelei primăveri 1938 a fost că nimicirea singurei mişcări politice româneşti care *lua în serios* creştinismul şi biserica a fost începută sub oblăduirea Patriarhului Miron [Cristea]".

(Va urma)

Mihai POSADA

(din studiul ***Opera publicistică a lui Mircea Eliade***)

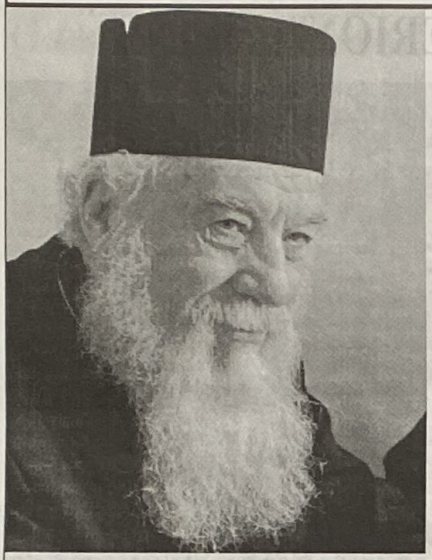

DUHUL ŞI LITERA

SAU EPISCOPUL ÎN BISERICA ORTODOXĂ

Episcopul este capul unei comunităţi sau al unui Trup, el a fost sfinţit ca să cârmuiască. Prin urmare, demnitatea arhierească este cea mai înaltă din Biserică. Această demnitate sau treaptă există prin voia lui Hristos, Întemeietorul Bisericii. Menirea episcopului este de a învăţa, de a propovedui şi de a conduce credincioşii în actul de cult – Sfânta Euharistie. (Prin urmare, preotul paroh este doar un trimis al episcopului într-o biserică anume, din cadrul jurisdicţiei sale. Preotul slujeşte în numele episcopului, dar nu-l înlocuieşte pe acesta). Episcopul Îl închipuie pe Hristos în calitatea sa de cap al turmei: el este ***icoana Domnului****, semnul vizibil al prezenţei reale a lui Hristos în Biserică. Prin urmare, aşa cum a spus Sf. Ignatie al Antiohiei,* ***unde este episcopul, acolo este şi Biserica, şi fără acesta nu mai putem vorbi de Biserică****.*

Acest lucru înseamnă că treapta arhierească este o demnitate cerească. Existenţa acestei trepte, sau a oricărei alte trepte (demnităţi sacerdotale) ***nu se datorează aprobării credincioşilor****. Ea a fost instituită de către Hristos şi are autoritatea cârmuirii. Chiar dacă Biserica Ortodoxă îngăduie într-o oarecare măsură participarea laicilor la conducerea Bisericii, această conducere nu se întemeiază pe oameni.* ***Ortodoxia nu este un organ democratic, ci unul ierarhic.*** *În limbaj teologic, forma ei de conducere este* ***episcopatul monarhic****. De exemplu: dacă dioceza ortodoxă sirian-antiohiană din America are un Consiliu de Conducere, acesta nu este asociat în mod indispensabil cu Mitropolitul, ci el există doar prin bunăvoinţa ierarhului. El poate dizolva Consiliul cu un singur cuvânt.*

Desigur, autoritatea episcopului nu este absolută. Ea operează doar în cadrul Bisericii şi numai atunci când slujeşte menirii treptei sale. Episcopul se supune dogmelor, normelor morale şi canonice ale Bisericii. Dacă le încalcă pe acestea, poate fi acuzat de către enoriaşii săi şi poate fi depus de un sinod de membri egali în demnitate. Nici un episcop nu poate obliga pe membrii Bisericii căreia îi aparţine să creadă în ceva ce nu face parte din învăţătura Bisericii Universale, nici nu poate lipsi pe vreunul dintre credincioşii săi de drepturile sale, fără o cauză dreaptă. Tot aşa, episcopul nu poate acorda privilegii nimănui, pentru nimic în lume, pentru lucruri care nu au temei în credinţa dogmatică sau canonică. Este adevărat că, în anumite împrejurări, episcopul poate interpreta dreptul canonic cu mai multă largheţe şi îl poate pune în aplicare mai îngăduitor, dar nu îl poate încălca. Dispensa episcopului nu înseamnă nesocotirea canoanelor, ci o abordare a lor cu iconomie. Există şi situaţii în care episcopul nu poate să facă nici măcar acest lucru, de exemplu, nu poate da o dispensă unui heterodox ca acesta să primească o Taină a Bisericii. Sfintele Taine sunt doar pentru cei din Biserică.

Mai mult, episcopul nu este infailibil, nici toţi episcopii luaţi împreună nu sunt infailibili, nici Patriarhul – episcopul cu cel mai mare titlu – nu este infailibil, şi nici toţi Patriarhii la un loc. Singurul lucru infailibil este învăţătura Bisericii, credinţa Bisericii, Adevărul, aşa cum sunt ele păstrate în Sfânta Scriptură, în hotărârile Sinoadelor Ecumenice, în învăţăturile unanime ale Sfinţilor Părinţi. Infailibilitatea nu ţine de om, ci de Duhul Sfânt, Care se sălăşluieşte în Biserică şi o «călăuzeşte spre tot Adevărul» (Ioan 15, 26). Prin urmare, dacă episcopul învaţă ceea ce i-a fost dat să înveţe şi propovăduieşte ceea ce i-a fost îngăduit să propovăduiască, adică credinţa Bisericii, el nu poate fi contrazis, pentru că, în această ipostază, el este reprezentantul Tradiţiei ortodoxe universale. Orice neascultare a unui episcop bun este un păcat şi poate duce imediat la excomunicare, la excluderea imediată din Biserică.

Din tot ce s-a spus, ar trebui să înţelegem că este falsă şi dăunătoare tendinţa contemporană a unor ortodocşi de a transforma Biserica într-o instituţie democrată, pentru că aceştia compară Biserica cu o instituţie politică şi îl reduce pe episcop la ceva ce se aseamănă unui preşedinte. Dar în democraţie preşedintele şi rangul său există ca urmare a unei structuri omeneşti, pe când în Biserica Ortodoxă demnitatea arhierească există prin voia lui Dumnezeu. Este adevărat că, în Ortodoxie, enoriaşii au un cuvânt de spus în privinţa celui care îi va conduce, dar acest fapt nu denotă votul democratic, ci unitatea Bisericii. Şi, repetăm, episcopul are puterea de a conduce, pentru că Duhul Sfânt i-a conferit harisma puterii (darul duhovnicesc). Biserica Ortodoxă este un organism ierarhic, episcopul este cel mai înalt membru al Bisericii sale – el este capul acesteia, omul care slujeşte lui Dumnezeu în numele Bisericii şi Bisericii în numele lui Dumnezeu. El este icoana Domnului Iisus.

Textul de mai sus l-am aflat pe internet, postat de Biserica Siriano-Antiohiană. Ceea ce urmează sunt consideraţiile mele duhovniceşti legate de preoţie.

Preoţie şi arhierie. Preotul este reprezentantul episcopului, dar nu-l înlocuieşte. Atât timp cât rămâne pe linia episcopului, în toate cele stabilite de Sfintele Sinoade, de Sfinţii Părinţi, preotul are puterea de la Episcop în Biserică, la nivelul său preoţesc. Dacă se abate de la ceea ce trebuie să facă, din punct de vedere al dogmelor, preotul poate fi suspendat sau caterisit, după gravitatea faptelor. La rândul său, preotul are dreptul să se despartă de episcopul său, dacă acesta cade în erezie sau schismă. (schisma înseamnă despărţirea episcopului de sinodul la care este afiliat şi rămânerea în neafiliere).

Episcopul are dreptul de a îndulci regulamentul sau de a-l înăspri, acţiune care se numeşte iconomie, dar nu are dreptul să desfiinţeze un canon. Şi preotul poate face acelaşi lucru la nivelul îngăduit lui, pentru că el ştie sufletul celor pe care îi păstoreşte (mă refer la cei care se spovedesc), le ştie şi păcatul, dar le ştie şi pocăinţa, părerea de rău şi îndreptarea.

Preotul primeşte harul conducerii, învăţării şi sfinţirii de la arhiereu, când este hirotonit. El poate primi şi însărcinări speciale, temporare sau permanente, prin hotărîri speciale ale episcopului. În baza acestui har, preotul are dreptul să desfiinţeze asociaţii din parohie care se abat de la linia ierarhică, după ce îl înştiinţează pe episcop şi acesta aprobă, fie că trimite un delegat de la Episcopie, fie că nu. În cazuri de persoane, preotul are libertatea s-o facă fără a mai anunţa pe episcop, întrucât cazul personal are caracter local.

Despre literă şi duh. Litera este un instrument de comunicare mort. Dacă duhul iubirii nu încălzeşte litera, aceasta poate deveni un instrument ucigaş. Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne-a dat numeroase exemple în acest înţeles al literei duhului. În general, multe din ceea ce Legea a instituit ca efectiv în relaţia internă şi externă sunt deja lucruri osificate. Numai morala merge în pas cu viaţa vie a societăţii. Iată ce spune Sf. Apostol Pavel despre literă şi duh (*II Cor.* 3, 6-8): «Destoinicia noastră e de la Dumnezeu, Cel ce ne-a şi învrednicit să fim slujitori ai unui Nou Testament, nu ai literei, ci ai duhului, pentru că litera ucide, dar duhul face viu. Iar dacă slujirea morţii săpată în litere de piatră s-a făcut întru atâta slavă încât fiii lui Israel nu-şi puteau aţinti ochii la faţa lui Moise din pricina slavei feţei lui (care se veştejea), atunci slujirea duhului cum să nu fie ea mai mult întru slavă?».

Legea Veche (litera) statua: să nu lucrezi Sâmbetele! O mare parte din minunile lui Iisus sunt însă făcute Sâmbăta, tocmai pentru a arăta duhul nu litera, că nu omul era făcut pentru Sâmbătă, ci Sâmbăta pentru om. Pentru aceasta iudeii au vrut să-l ucidă cu pietre de mai multe ori. Iudeii l-au acuzat că a călcat legea. Oare ce ne spune Mântuitorul în această privinţă? «*Făţarnicilor! Fiecare din voi oare nu-şi dezleagă Sâmbăta boul sau asinul de la iesle şi îl duce de-l adapă? Dar această fiică a lui Avraam fiind, pe care, iată, de optsprezece ani a legat-o satana, oare nu se cuvenea să fie dezlegată de legătura aceasta în ziua Sâmbetei?* Şi zicând el aceasta, toţi cei care Îi stăteau împotrivă se ruşinau şi toată mulţimea se bucura de toate slăvitele fapte făcute de El» (*Luca* 13, 11-17).

Legea Veche (litera): femeia adulteră trebuie omorâtă cu pietre! Dar ce spune Milostivitorul când Iudeii i-au adus o femeie adulteră şi l-au întrebat ce se cade să-i facă, pentru că Legea spune să fie omorâtă cu pietre? «Iar Iisus, plecându-Se jos, scria cu degetul pe pământ. Dar cum ei stăruiau întrebându-L, El S-a ridicat şi le-a spus: *Cel fără de păcat dintre voi să arunce cel dintâi cu piatra asupra ei.* Şi iarăşi plecându-se în jos, scria pe pământ. Iar ei auzind şi fiind mustraţi de cuget, ieşeau unul câte unul, începând cu cel mai bătrân şi până la cel din urmă; şi a rămas Iisus singur şi femeia stând la mijloc. Şi ridicându-Se Iisus şi nevăzând pe nimeni decât pe femeie, i-a zis: *Femeie, unde sunt pârâşii tăi? Nici unul nu te-a osândit?* Iar ea a zis: *Nici unul Doamne.* Şi El : *Nici Eu nu te osândesc Du-te şi de acum să nu mai păcătuieşti*» (*Ioan* 8, 1-11).

Oare nu este cazul să ne întristăm atunci când, la Consiliile noastre Parohiale şi chiar la Congresele anuale ale Episcopiei, centrul frământărilor şi al osândirilor reciproce este litera şi numai litera? Un cadavru pe care ni-l aruncăm unii altora în faţă ca fiind temelia învăţăturii lui Hristos. Şi nu este.

La ultimul Congres nu s-a cântat Troparul Pogorîrii Duhului Sfânt decât numai la început. Când, dacă am fi avut duh în noi, ar fi trebuit sa-l cântăm cel puţin la fiecare început şi sfârşit de şedinţă. A fost şi un moment de înviere duhovni-cească a inimilor noastre atunci când Înalt Prea Sfinţitul Arhiepiscop Nathaniel şi-a cerut iertare de la toţi şi de la Prea Sfinţitul Episcop Irineu, îmbrăţişându-se. Dar iar am ucis duhul şi am optat pentru literă.

Pr. Gheorghe CALCIU

VIRGIL IERUNCA A TĂCUT

Orice am crede despre postul de radio "Europa Liberă", care şi-a avut desigur limitele şi ambiguităţile lui, nu putem să nu păstrăm o vie şi îndatorată amintire celui care a fost Virgil Ierunca, voce mereu trează şi mobilizatoare a anticomunismului românesc, alături de soţia sa, d-na Monica Lovinescu. Cei doi au dus un lung război pe calea undelor cu puterea totalitară de acasă şi au salvgardat în milioane de conştiinţe acele valori creştine şi româneşti pe care comunismul a încercat să le distrugă sau să le compromită sistematic.

Virgil Ierunca s-a născut la 16 august 1920, în com. Lădeşti, jud. Vâlcea. A debutat în ziaristică la *Timpul*, în 1939, colaborând apoi constant la săptămânalul *Vremea*, iar în 1942 înfiinţând propria sa gazetă literară, *Albatros*. După război a scos revista *Agora* (împreună cu Ion Caraion), rapid suprimată de cenzura comunistă.

În 1947, primind o bursă din partea guvernului francez, Virgil Ierunca ia calea unui îndelungat exil. Din 1951 până în 1974 este redactor al emisiunilor în limba română ale Radiodifuziunii franceze şi lucrează în acelaşi timp la Centre National de Recherches Scientifiques (secţia de Filozofie şi Estetică). Colaborează la celebrele emisiuni culturale ale "Europei Libere" intitulate "Actualitatea culturală românească" şi "Povestea vorbei", scrie numeroase articole în publicaţiile româneşti din exil, tipăreşte volumele *Româneşte* şi *Fenomenul Piteşti*, iar mai târziu, în ţară, după prăbuşirea comunismului, volumele *Poeme de exil* şi *Trecut-au anii...* (fragmente de jurnal) – ambele la Editura Humanitas, care a ştiut să-l cinstească după cuviinţă.

Atât lui, cât şi d-nei Monica Lovinescu, Securitatea a încercat să le închidă de mai multe ori gura, inclusiv prin monstruoase tentative de asasinat. N-a reuşit, iar în cele din urmă cuvântul lor a ieşit biruitor.

Abia în această toamnă Dumnezeu a hotărât ca vocea lui Virgil Ierunca să tacă şi sufletul lui să se odihnească în patria regăsită acolo, în cer. Veşnică să-i fie pomenirea! *(V. A. M.)*

PĂRINTELE VASILE PĂTRAŞCU

La amiaza zilei de 23 septembrie a. c. ne-a părăsit, strămutându-se la cele veşnice, Părintele Vasile Pătraşcu, duhovnic dăruit cu mare har şi slujitor al bisericii din Nefliu-Ilfov, ajunse, datorită sfinţiei sale, dintr-o sărmană biserică sătească, un adevărat loc de pelerinaj şi efervescenţă mărturisitoare. Născut la 1 ianuarie 1922, în Bârlad, a studiat Ştiinţele economice şi Teologia.

Fire de luptător, a intrat în Frăţiile de Cruce încă din primii ani ai adolescenţei, apoi s-a călit în cei 18 ani de închisoare, torturat mereu pentru atitudinea sa fără compromisuri. După eliberare, ajuns preot paroh, a adus în cimitirul bisericii sale osemintele preoţilor de la biserici distruse de regimul comunist. Slujbele sale pline de duh şi smerenie se dovedesc de mare folos celor suferinzi sufleteşte şi trupeşte, iar uneori iau forma unor cutremurătoare exorcizări (de neuitat pentru noi, care le-am fost martori). Crucile sale de neon, ridicate în curtea bisericii, în faţa Institutului de Fizică Atomică de la Măgurele, la Asociaţia *Pro Vita* pentru născuţi şi nenăscuţi de la Valea Plopului, înfioară cu lumina lor şi pe cel mai indiferent trecător, care se trezeşte parcă deodată şi îşi face semnul Sfintei Cruci.

Odihneşte-te în pace, Părinte Vasile, şi roagă-te pentru noi, păcătoşii, care te-am stimat şi te-am iubit, dar care poate ţi-am şi greşit de atâtea ori. În inimile noastre rămâi prezent şi viu, cu tinereţea fără bătrâneţe şi viaţa fără de moarte a celor pe care Dumnezeu i-a ales ca să temeluiască veşnicia. *(Erast Călinescu)*

ALEXANDRU SERAFIM

(11 decembrie 1912 – 20 septembrie 2006)

A trecut la cele veşnice, luptându-se cu suferinţa până în ultimele sale clipe, Alexandru Serafim, personalitate de marcă a vieţii politice interbelice, ultimul deţinător al „Crucii Albe", fost preşedinte de Asociaţie şi de Congres studenţeşti, primar al municipiului Turnu-Severin, participant la acte esenţiale din istoria modernă a României. Existenţă complexă, îmbinând studiile teologale cu atitudinea fermă a unui naţionalism la care nu a renunţat întreaga lui viaţă, Alexandru Serafim ar fi împlinit în decembrie 94 de ani. Ca membru al Asociaţiei Foştilor Deţinuţi Politici din România (AFDPR), ca lider de necontestat al generaţiei sale, după decembrie 1989 a avut înţelepciunea şi înţelegerea de a-şi asuma rolul de a spune, cu maximă seriozitate, adevărul în legătură cu acele aspecte ale istoriei trăite de el, pe care propaganda comunistă le-a acoperit cu minciuni şi cu noroi.

Născut pe meleaguri mehedinţene, în Cleşneştii-Glogovei, trecând prin seminariile de la Constanţa şi Râmnicu-Vâlcea, apoi prin Facultatea de Teologie de la Bucureşti; viaţa l-a purtat în urmă şi prin închisorile de la Aiud şi Turnu-Severin, ca şi în lagărul de la Caracal, pentru ca ulterior să-şi câştige pâinea, pentru el şi familia sa, lucrând pe şantiere, practic în întreaga ţară. Tot ce a făcut, tot ce a gândit, tot ce a realizat a ieşit din preaplinul său sufletesc, din vocaţia sa de a-şi sluji neamul, mergând chiar până la supremul sacrificiu. Soţ, tată, bunic exemplar, el lasă un gol de neumplut în sufletul celor dragi, dar şi în conştiinţa celor cărora le-a fost şi conducător, şi camarad, şi mentor.

Dumnezeu să-l odihnească în pace. *(D. A.)*

PREZENT

Le-au pus în lanţuri dragostea de ţară
Ca pe-o osândă şi ca pe-o ocară
Şi-au făcut din tinerii ce-au fost
Martiri şi mucenici întru Hristos.

Când îi chemăm din bezne de-nchisoare,
Ei sunt prezenţi în gândul ce ne doare,
Cu ce-a rămas în noi curat şi bun
Îi pomenim şi ei Prezent! ne spun...

Noi îi chemăm şi ei cu glas profund,
Ca şi când vii ar fi, Prezent! răspund...

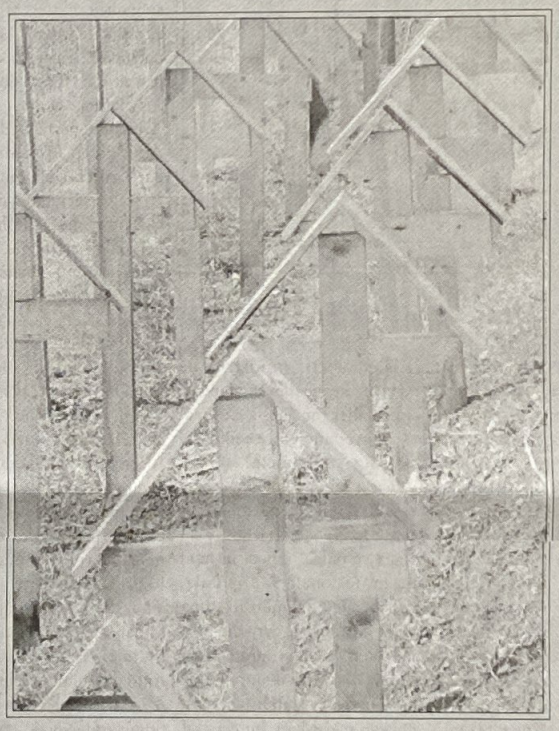

RUGĂCIUNE

Întorşi din prigoană cu inima frântă,
Mi-e gândul la cei ce s-au dus:
Rugămu-Te, Doamne, adu-ni-i de sus,
Părtaşi pentru ziua cea sfântă.

Ca Duhul vor trece în chip de lumină
Prin ţara cu bocete multe
Şi-n ceasul acesta vor sta să asculte
La veacul ce încă suspină.

Şi-n zborul albastru de peste morminte
Şi ţărâni cu gropi fără nume
Durerea din ochii cernitelor mume
Vor strânge-o în palma fierbinte.

Şi-ntorşi întru Tine, sub bolta-nserării,
Ca-n mâini nevăzute de-arhangheli,
Va arde lumina în sfintele candeli
Umplute cu lacrima Ţării.

Mihai BURACU

(În drum spre Bucureşti, la ieşirea din lagărul de muncă Borzeşti, în noaptea de 21 spre 22 mai 1954)

Una pe număr...

de Mihail Barbu

DE CINE MAI SCĂPĂM...

Acum câteva săptămâni, ministrul de Externe, d-l Mihai Răzvan Ungureanu (devenit repede, din tînără speranţă a diplomaţiei româneşti, cea mai docilă „coadă de topor" a guvernului Tăriceanu), şi-a demis, la ordin, prietenul şi adjunctul, pe d-l Teodor Baconsky – de departe cel mai inteligent, mai cultivat, mai cinstit şi mai sîrguincios personaj din sfera actualului executiv. D-lui Teodor Baconsky nu i s-a imputat – şi nici nu i se putea imputa în mod serios – nimic pe linie profesională sau morală. Domnia-sa a fost sacrificat pur şi simplu în urma deciziei de restructurare administrativă a corpului prea numeros al secretarilor de stat. Nimeni nu contestă că o astfel de decizie generală îşi va fi avut raţiunile ei, dar firesc este ca, la orice restructurare de acest gen, să pice cei mai slabi sau mai pătaţi, nu cei mai buni şi mai reprezentativi. Ordinea firescului şi, în cadrul ei, primatul criteriului valoric sînt însă în continuare, precum se vede, incompatibile cu actuala cloacă politică din România. O grămadă de nulităţi parvenite au rămas în funcţie, pentru că au avut „protecţie şi sprijin politic" (ca membri sau sponsori ai partidelor din actuala coaliţie), în vreme ce un om şi un diplomat de talia d-lui Teodor Baconsky a fost „zburat" fără nici un scrupul, ca unul prea intelectual şi prea independent, care a crezut că e de-ajuns să-şi facă bine datoria, neînvăţând – refuzând să înveţe – cîte ceva din oportunismul carierist al şefului său direct (care probabil că ar fi ajuns ministru de Externe şi dacă în '89 nu s-ar fi întâmplat nimic). „Selecţia naturală" a proştilor şi a lichelelor, atât de specifică vechiului regim comunist, rămâne în continuare o dominantă a vieţii noastre publice, dovedindu-se şi prin aceasta că la noi n-a avut loc, de fapt, nici o revoluţie, ci doar o „tranziţie" parşivă de la un sistem mafiot la altul, în dispreţul aproape instituţionalizat al oricărei valori care nu se cumpără pe bani. Ţine-te bine, Europa, că venim, hoaşcă bătrînă! *(R. Codrescu)*

SCUMP, GIGI, SCUMP! ÎN ALTĂ PARTE ERA MAI IEFTIN...

Patronul echipei de fotbal Steaua, Gigi Becali, a fost distins de Mitropolitul Ardealului, Î. P. S. Laurenţiu Streza (despre care aveaţi poate impresia că nu se vede şi nu se-aude), cu „Crucea Şaguniană", cea mai înaltă distincţie pentru laici a eparhiei transilvănene. Prilej pentru liderul PNG să dea fuga la televiziunea de bodegă OTV şi să anunţe că Biserica este de partea lui. Nimic mai fals, pentru că latifundiarul din Pipera habar nu are ce înseamnă creştinismul. Pentru el este o piesă de teatru, un film de acţiune, în care el trebuie musai să fie protagonistul.

De ani de zile, eparhiile ortodoxe mulţumesc personalităţilor care se disting prin ataşamentul faţă de valorile creştine şi Biserică prin acordarea unor distincţii simbolice. Astfel, Mitropolia Moldovei şi Bucovinei a acordat „Crucea Moldovei" lui Mugur Isărescu, doctorului Irinel Popescu, dar şi lui Octav Cozmâncă, pentru a enumera doar pe câţiva. Eparhia Dunării de Jos a înfiinţat Ordinul „Crucea Sfântului Apostol Andrei", Arhiepiscopia Clujului are „Crucea Transilvană", iar Arhiepiscopia Tomisului îi decorează pe mirenii vrednici cu „Crucea Dobrogei".

Deci nimic nou sub soare, cu singura excepţie că Mitropolia Ardealului nu avea o astfel de distincţie eclesială, iar Înaltul Laurenţiu a fost atât de inspirat încât i-a oferit-o bunului creştin Gigi Becali. Adică exact celui care, între două danii bine mediatizate (căci ce rost ar avea să dai dacă nu s-ar şti în tot târgul?!), înjură de morţi şi de cele sfinte, face combinaţii şmechere (că-i băiat deştept!) şi ştie că dacă diavolul nu moare de sabia lui creştină, poate fi distrus cu un ţăruş în inimă...

Ce nu ştie Gigi Becali (pentru că nu prea se vorbeşte prin cartier) este că cea mai înaltă distincţie a Bisericii Ortodoxe Române este „Crucea Patriarhală pentru mireni" înfiinţată în 1925 de către primul Patriarh al României, Miron Cristea. Şi că aceasta a fost primită până în prezent de sute de oameni în România: de la miniştri la prefecţi şi preşedinţi de Consilii Judeţene, de la primari şi secretari de stat la şefi de protocol şi ambasadori. Enumăr doar câţiva, aleatoriu: Regele Mihai, Ilie Ilaşcu, Remus Opriş, Constantin Bălăceanu-Stolnici, Emil Constantinescu, Petre Mihai Miluţ, Antonie Solomon etc.

Revenind la Gigi Becali, trebuie spus că el a primit o distincţie nou înfiinţată, care reprezintă doar patru judeţe, pentru că atât mai are Mitropolia cu sediul la Sibiu. În panoplia celui care se crede un Petrache Lupu cu parale nu figurează „Crucea Patriarhală". Ca să îi fac o bucurie latifundiarului din Pipera, îl anunţ că amicul său, „utecistul ăla nenorocit" de George Copos, a primit acestă distincţie, şi încă din august 2000, pentru că a contribuit (mai discret) la ridicarea Catedralei Ortodoxe Române "Sfânta Maria" din Tăşnad.

Cum matale, nea' Gigi, ai oferit milioane de euro pentru o decoraţie provincială, nu pot decât să zic ca-n reclama de la Altex: *Scump, Gigi, scump! În altă parte era mai ieftin!* ***(Fl. Bichir)***

AL DRACU' DOM' MITICĂ!

N-am văzut în viaţa mea un şmecher mai mare ca Mitică Dragomir. Omul este fabulos: orice i-ai face, pică în picioare, ca pisica. Are miere pe limbă, o cârmeşte cât ai zice peşte. Iar dacă vrei să-l pui în încurcătură, face ochii ăia mari, pe care îi roteşte ca girofarul şi începe să o dea la întors. Cred că Mitică Dragomir e singurul om din România care poate să se contrazică de mai multe ori într-un minut, fără să

AŞ PLÂNGE, DAR NU POT DE RÂS...

roşească. În plus are o putere de convingere, ceva de speriat. Dacă îşi pune în cap să te convingă că afară e noapte şi nu zi, cred că reuşeşte. Iar dacă nu reuşeşte, în mod cert zici ca el numai să scapi de gura lui. Aşa „vrăjeală", cum se spune în argou, n-am mai văzut niciodată. Poate doar în literatura gen Ilf şi Petrov.

Mitică Dragomir e un supravieţuitor de rasă. S-a descurcat bine sub comunişti, se descurcă bine şi sub capitalişti. De fapt, „Mitică Dragomir" cu „a se descurca" devine pleonasm. Omul ar fi supravieţuit şi în paleozoic. Ar fi făcut comerţ cu fosile, ar fi învârtit el ceva, ar fi vândut apă la meduze, pentru că face parte din specia comercianţilor nepereche. Omul e în stare să-i bată la comerţ pe armeni, să joace singur table numai din plăcerea de a muta un ban dintr-un buzunar în altul.

Nici nu ştiu cum s-a născut un astfel de om, pentru că la el şmecheria e ceva nativ: una oltenească, bine şlefuită prin comunism şi prin „capitalismul sălbatic" al anilor de „tranziţie". Nu ştiu, poate Dumnezeu l-a făcut aşa, deşi îmi vine mai degrabă să cred că Dumnezeu nu are nici o legătură cu treaba asta, că i-ar lua şi lui poarta Raiului, ca să facă blaturi la intrare...

Evident, Mitică Dragomir nu ajungea unde a ajuns, dacă nu avea voinţă. A vrut „muşchiul lui" să ajungă preşedinte de club? A ajuns. A vrut să facă şcoală, să nu rădă lumea de el? A făcut, chit, că şi-a luat bacalaureatul pe când era preşedinte la Chimia Râmnicu Vâlcea şi ajunsese vârsta la care alţii încep să uite şi sunt sătui de muncă.

Interesante – şi chiar de studiat – sunt contradicţiile lui Mitică Dragomir. Laudă comunismul, dar îl şi înjură, după umori sau interese. Spune că existau comunişti răi, dar şi băieţi extraordinari prin Securitate. Vrea dreptate, dar recunoaşte că s-a ocupat cu escrocherii o viaţă întreagă. Urlă pentru adevăr şi curăţenie, dar e câmpion la blaturi, complexându-l pe Gigi Becali. Se ceartă cu tine şi spune lucruri incredibile, pe care nu ţi le-ar spune nici cel mai mare duşman, ca peste cinci minute să te pupe şi să spună că te preţuieşte. Ameţeşti dacă urmăreşti logica lui, te ia cu capul şi, până la urmă, realizezi cum e treaba cu „porţile Orientului"...

Ce e frumos la acest om este că parcă nu te poţi supăra pe el. E simpatic, în felul lui. Ştii că e unul care te pupă în timp ce îţi bagă mâna în buzunar, dar nu-l poţi urî din toată inima. Ăsta-i farmecul lui. Poate într-un fel fiecare dintre noi îl invidiază pentru puterea de a avea o coloană vertebrală ca o gumă de mestecat, pentru felul în care scapă cu faţa curată din toate pocinoagele. De-aia cred că, dacă nu exista, Mitică Dragomir trebuia inventat. Că altminteri n-am mai fi români. *(Fl. Bichir)*

www.punctecardinale.ro
e-mail: redactia@punctecardinale.ro
PUNCTE CARDINALE S. A. L.
cont: B. R. D. Sibiu RO48BRDE330SV02146903300
ISSN: 1223-3145

Gabriel CONSTANTINESCU (director), Răzvan CODRESCU (redactor şef), Demostene ANDRONESCU (redactor şef-adjunct), Ligia BANEA (secretar de redacţie), Marcel PETRIŞOR, Pr. Gh. CALCIU (corespondent SUA), Claudio MUTTI (corespondent Italia)
Adresa Redacţiei: 550399 SIBIU – Calea Dumbrăvii 109, tel./fax 0269/422536

Tehnoredactare computerizată PUNCTE CARDINALE
Tipar: Masib S.R.L